

ETUPYÖRÄ

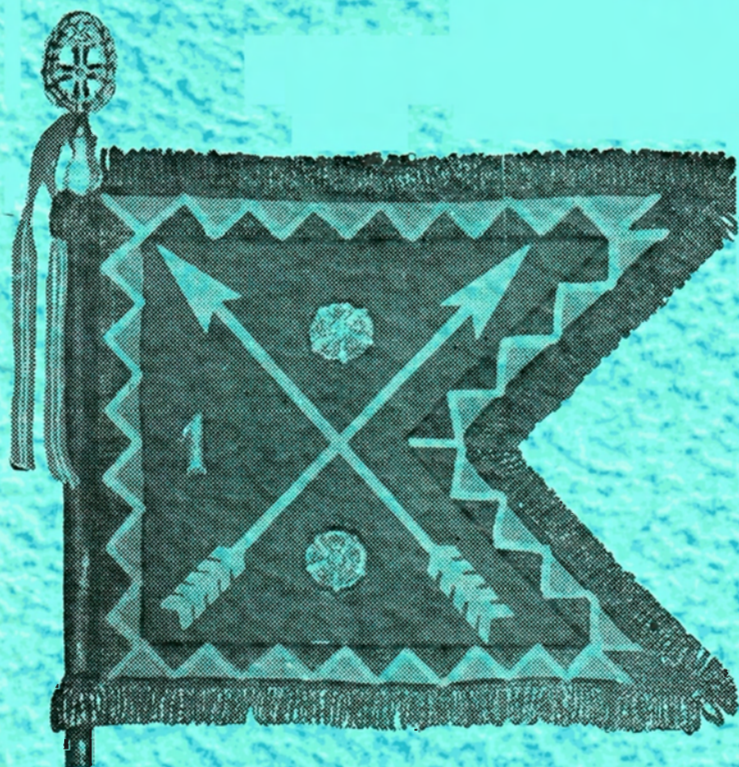

N:o 1 — 1964

POLKUPYÖRÄPATALJOONA 1:n

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:n

**POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN
43-VUOTISJULKAISU**

JÄÄKÄRIMARSSI

Syvä iskumme on, viha voittamaton,
meill' armaa, ei kotimaata.
Koko onnemme kalpamme kärjessä on,
ei rintamme heltyä saata.
Sotahuutomme hurmaten maalle soi,
mi katkovi kahleitansa;
Ei ennen uskomme uupua voi,
kuin vapaa on Suomen kansa.

Kun painuvi päät mullin kansan, maan,
me jääkärit uskoimme yhä.
Oli rinnassa yö, tuhat tuskaa, vaan
yks' aatos ylpeä, pyhä;
Me nousemme kostona Kullervon,
soma on sodan kohtalot koittaa.
Satu uusi nyt Suomessa syntyvä on,
se kasvaa, se ryntää, se voittaa!

HEIKKI NURMIO

K. E. N Y M A N

r a k e n t a a

Tervetuloa Sodankylään

Asukkaita: n. 11 000

Pinta-ala: 12.264 km²

Nähtävyydet: Vanha puukirkko, rakennettu v. 1689, tunturit, kuten Saariselkä ja Luosto, jossa retkeilymajat.

Koulut: kansa-, kansalais-, ja keskikoulu (kunnallinen) sekä lukio. (Ammatillisia kouluja on myös tulossa)

Veroäyri: 12,5 p

Kalleusluokka: I

Lääkärit: Lääk.lis. Samuli Auvinen ja Esko Vainio

Sairaala: Sodankylän kunnansairaala

... ja Yhdyspankkiin

Johtaja: Osmo Kesti

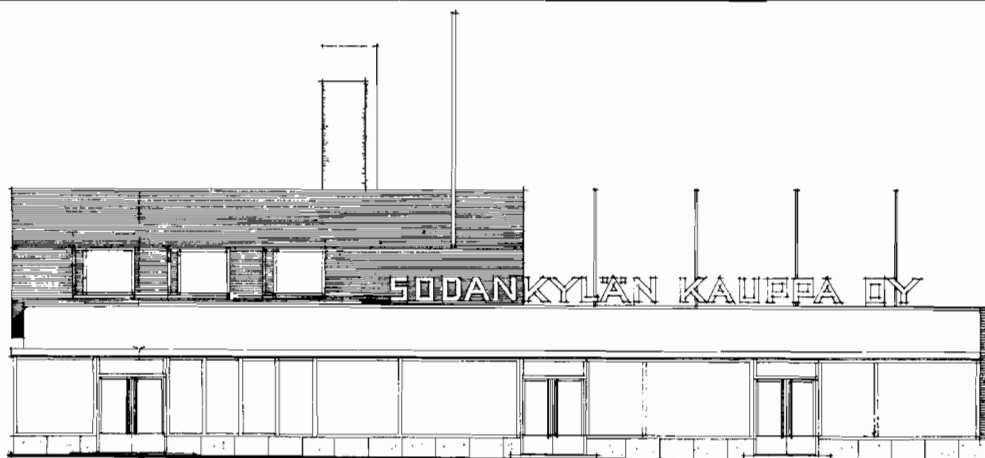
Puhelin: 45

Avoimia: arkisin klo 9.30—15
lauantaisin klo 9.30—13

meidän

pankki

Tulevan kesäkuun aikana avaa

SODANKYLÄN KAUPPA OY

uuden, täydellisen, nykyaikaisen

TAVARATALON

Sodankylän keskustassa

Lausumme "sotapojat" tervetulleiksi Sodankylään

ja erikoisesti Sodankylän Kauppa Oy:n tavarataloon

Terveysten lähteenä

ovat maitotaloustuotteet voittamattomia

VAASAN KONTTORI

Maito juomista jaloin

Voi on aina voita

Juusto jokapäivän ruoka

VALIOJÄÄTELÖ –

kaikkien herkku

TARKKAA
FLORA

AIKAA

MYY

Hovisevät

VAASA, SÄÄSTÖTALO

-AINA
-AITO
-AROMI

Nauttiessanne virkistävää paahtotuoretta kolmen A:n kahvia piristytte ja vietätte riemullisen kahvituokion

- * Johanna
- * Rosita
- * Katriina
- * Korona

Myyvät

SOIK -OSUUSKAUPAT

**TERVEHDIMME Pohjanmaan
Jääkäripataljoonan kantahenkilöistä ja varusmiehiä**

Vähänkyrön Kunnanhallitus

**Kun
marsseista
on kysymys**

ratkaisee kunto... Kunnon kohentaa ja pitää korkealla kunnon muona. Karjakunnan lihajalosteet — nakit, saunalenkki, metwursti, lauantaimakkara, Mortadella ja Krakova — ovat miesten mielen mukaisia makkaroita. Makkaroista valmistuvat hetkessä kunnon ateriat, reilut välipalat ja herkulliset voileivät.

Karjakunta

VAASA

Evl O E Ylirisku

Evl P Junttila

Komentajan vaihdos Pohjanmaan Jääkäripatal- joonassa

Pataljoonan komentaja vaihtui 27. 7. 1963, kun Pääesikuntaan Jalkaväkiosaston päälliköksi siirretty evl O E Ylirisku luovutti tehtävän evl P Junttilalle.

Evl Paavo Johannes Junttila on syntynyt 24. 6. 1918 Valkealassa. Hän tuli ylioppilaaksi Viipurin Suomalaisesta Kaksoislyseosta, suoritti varusmiespalveluksensa Talvisodassa JP 4:ssä ja SissiP 2:ssa vv. 1930—40 ja kävi Kadettikoulun vv. 1941—42. Jatkosodassa nykyinen komentaja oli aluksi komppanianpäällikkönä KvOs 12:ssa ja myöhemmin 10. DE:n operatiivisessa toimistossa, mistä siirtyi komppanianpäälliköksi JR 1:een (JR 9:ään). Samassa rykmentissä hän oli koulutusupseerina sodan jälkeenkin, kunnes siirrettiin Kadettikoulun (MaaSK:n) opetusupseeriksi v. 1947. Sotakorkeakoulun evl Junttila kävi vv. 1951—52, minkä jälkeen hän palveli Pääesikunnassa. Taktiikan opettajana Sotakorkeakoulussa hän toimi vv. 1955—60. Tästä virasta hänet siirrettiin Pääesikunnan Koulutustoimiston päälliköksi ja ylennettiin everstilutnantiksi v. 1960.

Joukko-osasto ja sen henki

Joukko-osaston päivittäisen palvelusrytmin ja kaiken ulkonaisen olemassaolon ja erityisesti joukko-osastohengen muotoutuminen on pitkän kehityksen tulos. Näin ollen kaikki ne upseerit, aliupseerit kuin miehetkin, jotka ovat palvelleet Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa tai palvelevat tänä päivänä ovat omalta osaltaan olleet vaikuttamassa joukko-osaston kehittymiseen. Pohjanmaan Jääkäripataljoonan on syytä tuntea jatkuvasti kiitollisuutta entisiä komentajiaan kohtaan, joiden osuus on ollut ajankohtanaan ratkaisevaa Jääkäripataljoonan muotoutumiselle ja niille perinteille, joita Jääkäripataljoona nyt vaalii. Merkittävää on, ettei entisten komentajien tuki rajoitu vain heidän palvelusaikaan pataljoonassa, vaan he ovat antaneet niin näkyvää kuin henkistä tukeaan, mikä on ollut sellaista laatua, että se auttaa jatkuvasti Jääkäripataljoonaa tuntuvasti eteenpäin lujittaen samalla sen sisäistä henkeä.

Jääkäripataljoonan koulutuksellisen ja henkisen selkärangan muodostanut pataljoonassa kulloinkin palveleva päällystö ja alipäällystö. Mitä voimakkaammin he ovat omaksuneet joukko-osastonsa hengen ja mitä kiinteämpää on heidän yhteistoimintansa ja keskinäinen luottamuksensa sitä voimakkaampi Jääkäripataljoona on niin sisäisesti kuin ulkonaisestikin. Pohjanmaan Jääkäripataljoonan kantahenkilökunta on niin sodan kuin rauhankin aikana voinut olla ylpeä palveluksestaan joukko-osastossaan. Jotta tällainen olisi mahdollista, on se edellyttänyt ja edellyttää jatkuvasti henkilökohtaista itsekuria ja epäitsestä työtä pataljoonansa hyväksi. Näin menettellen työ tuo varmasti siunauksen ja tyydytyksen asianomaiselle itselleen.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona on viime vuosina saanut varusmiehensä maakunnista, joissa elää voi-

Yrjö JYLHÄ:

RISTILIPUN ALLA

*Hulmahda tuuleen, siniristi Suomen,
liehu liki taivasta, nouse päivää päin!
Kirkkaampi eilistä kansamme on huomen,
voitosta voittoon kun johdat meitä näin.
Iltaan asti aamunkoista
ylhäisenä meille loista,
kilpenäs kun seisomme tyynnä vierekkäin.*

*Uljaasti johdit tulimyrskyyn meitä,
kohti teräspyörteitä, kohti kuolemaa;
emme me koskaan sua vieraan käsiin heitä,
rintamme haavat sen voivat todistaa.
Liepees alla polvistuimme,
viime rukoukset luimme,
taisteluun kun kutsui meitä' armas synnyinmaa.*

*Kallistu hiljaa yli hautakummun,
jossa levon veljemme saivat kaatuneet,
vaienna vaiheiltas ääni sotarummun,
lievennä tuskia, kuivaa kyyneleet.
Siunaa meidän päivätyömme,
niin me vihamiehes lyömme,
uskomme kun lietsot ja väkeväksi teet.*

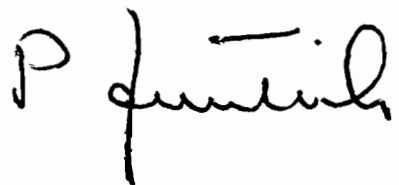
*Liehu ja loista, siniristilippu,
meille yli tuhkan ja uuden kukinnon,
kunnes on eessämme kuolon esirippu,
torvet kun soittavat vaihtoon vartion.
Niinkuin johdatit sä meitä,
johdata myös kerran heitä,
joitten pyhä kehto sun suojassas nyt on.*

makas maanpuolustustahto. Siksi on myös ymmärrettävää, että Jääkäripataljoona on saanut aivan erityistä myötätuntoa sekä varuskunta-alueensa että sitä ympäröivän maakunnan taholta.

Koulutuksen ja siihen liittyvän kasvatuksen eräänä päämääränä on saada jokainen varusmies tuntemaan Pohjanmaan Jääkäripataljoona omaksi joukko-osastokseen ei vain varusmiesaikanaan vaan myös sen jälkeen. Jääkäripataljoonan kannalta on aivan ensiarvoisen tärkeää, että siinä palvelleet varusmiehet tuntisivat mielenkiintoa pataljoonaa kohtaan siirryt-

tyään reserviin. Sillä tavalla ei pääse syntymään erottavaa rajaa joukko-osaston ja maakunnan välille, vaan molemmat tuntevat toisiansa hyödyttävää yhteenkuuluvaisuutta.

Everstiluutnantti

Pataljoonamme maan toiseksi vanhin joukko-osasto

Joitakin vuosia sitten herätettiin jälleen henkiin joukko-osastoissamme nimien, lippujen ja perinteiden vaaliminen. On kuitenkin tosiasia, että vain perin harvat joukko-osastomme voivat johtaa historiansa viime sotia edeltäneestä ajasta saakka.

Jääkäripataljoonista on jäljellä vain kaksi; muut ovat hajotettujen mainehikkaiden pataljoonien "otto-lapsia". Sen ilahduttavampaa on sitten Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa palvelevien tietää, että se on toinen näistä vanhoista pataljoonista. Vielä vähemmän tunnettu tosiasia lienee se, että pataljoonamme on Uudenmaan Rakuunapataljoonan ohella koko puolustusvoimissamme ainoa joukko-osasto, joka voi johtaa keskeytymättömän perinteen aina vapaussotaa edeltäneestä ajasta saakka.

UudRakP polveutuu siitä ratsupoliisikoulusta, joka syksyllä 1917 perustettiin Saksanniemeen lähelle Porvoota. Tämä koulu siirrettiin joulukuussa Pohjanmaalle ja se kehittyi sodan aikana rakuunarykmentiksi. PohmJP on entinen JP1 eli — ennen vuotta 1936 — Polkupyöräpataljoona 1. Tämä taas syntyi kuten niin usein on mainittu Etupyörässä, 20. 4. 1921 Käkisalmen läänin rykmentin I pataljoonasta, kun tämä rykmentti jaettiin. Tämä puolestaan pohjautuu Terijoen rajavartiopataljoonaan, joka 17. 1. 1920 sulautui rykmenttiin ja muodosti muun muassa koko sen nyt puheena olevan I pataljoonan. Mutta sen pataljoonan esihistoria on vielä vanhempi, ja sitä selvitellään nyt tässä alusta alkaen.

Tammikuussa 1918 perusti eversti K E Berg silloisen senaatin (hallituksen) toimeksiannosta koulutusmuodostelman Jalasjärvelle Pohjanmaalle. Joukon nimenä oli Suomen Tasavallan Suojavartio ja se osallistui erään venäläisen tykistömuodostelman aseistariisumiseen Ilmajoella tammikuun 29. pñä 1918. Sen jälkeen siitä tuli runko värvätylle Seinäjoen pataljoonalle, joka majuri Torsten Aminoffin komennossa kunnostautui Tampereen valtauksessa. Osa Suojavartion upseereista oli mukana värväämässä Jyvä-

kylän ja Savon pataljoonia (majurit A Procopé ja W Stjernschantz), jotka samoin osallistuivat Tampereen operaatioihin. Tampereen valtauksen jälkeen liitettiin nämä kolme pataljoonaa Lempäälän rintamalla 2. Krenatöörirykmentiksi (everstilutnantti L Sarin).

Sodan loputtua ja vanhempien ikäluokkien kotiuttamisen jälkeen muodosti rykmentin vähäinen jäännös Viipurin vartiopataljoonan, jonka ensimmäisen päiväkäskyn majuri Procopé antoi heinäkuun 14. pñä 1918. Tähän siirrettiin 3.K:ksi myös Kalevankankaan taistelusta tunnetun 2. Jääkäriykmentin miehistö. Pataljoonan komentajaksi tuli 16. heinäkuuta kapteeni (sittemmin majuri) Stenberg. Ylipäällikön päiväkäskyllä 61/19.9.18 käskettiin muodostamaan Terijoen rajavartiopataljoona. Päiväkäskyn 62/20.9.18 mukaisesti piti se koota Viipurin, Lappeenrannan ja Kuopion vartiopataljoonien kantahenkilöstöstä ja miehistöstä ja näiden joukko-osastojen piti lakata olemasta erilaisten muidenkin siirtojen ja kotiutusten jälkeen ennen 15.10.18. Itse asiassa rungon muodosti Viipurin vartiopataljoona, jonka komentaja myös sai uuden pataljoonan johdon. Terijoen rajavartiopataljoonaan siirrettiin päiväkäskyn 78/18.10.18 mukaisesti myös liika kantahenkilökunta ja miehistö Vuoriprikaatista (sittemmin Jääkäriprikaati). Pataljoonaan kuului lopulta 7 komppaniaa ja esikunta. Majuri Stenbergin jälkeen olivat majuri Regnell ja ratsumestari C Björklund pataljoonan komentajina. Kun pataljoonan neljä ensimmäistä komppaniaa 5. 2. 20 muodosti I P:n Käkisalmen läänin rykmentistä, tuli jääkärikapteeni P J Palkén (myöhemmin kenraalimajuri Paalu) pataljoonan ensimmäiseksi komentajaksi. Häntä seurasi jääkärikapteeni M R Berg, joka rykmentin hajaantuessa 20. 4. 21 luovutti PPP 1:n jääkärimajuri (myöhemmin kenraalimajuri) J H Heiskaselle.

Tällaiset ovat lyhyesti Pohjanmaan Jääkäripataljoonan monimutkaiset alkuvaiheet, jotka tässä nyt on ensimmäistä kertaa julkaistu.

Urheilevan maakunnan urheilevaa joukko-osastoa

tervehivät

SVUL:n Etelä-Pohjanmaan Piiri r.y.

Etelä-Pohjanmaan Urheilun Tukijat r.y.

POHJANMAAN JÄÄKÄRI-PATALJOONALLE

Komentajanne on pyytänyt minulta tähän "Etupyörän" numeroon kirjoitusta ja tervehdystä teille nykypolven jääkäreille. Hän perustelee pyyntöään sillä, että minulla olisi jotakin sanottavaa teille, koska meillä on yhteinen joukko-osasto, Pohjanmaan Jääkäripataljoona, jossa olen palvellut kaksikymmentä vuotta, vuosina 1923—38 ja 1945—50 joukkueenjohtajana, komppanianpäällikkönä ja komentajana.

Suostuin pyyntöön ajatellen, että oman ikäpolveni miesten näkemysten ja kokemusten perusteella voisin esittää teille jotakin, josta teille voisi olla tukea ja opastusta tulevaisuuden varalle. Minun ikäpolveläni on ollut kunnia elää voimakkaasti mukana isänmaamme kohtalonhetkissä Vapaussodasta nykypäiviin. Mitä kohtalo teidän osaksenne tässä asiassa on varannut näkyy vasta aikanaan.

Käsittelen asiaa sotilaan ja maanpuolustajan näkökulmasta. Niissä kolmessa sodassa, jotka ikäpolveni on käynyt maamme itsenäisyyden luomiseksi ja suojaamiseksi, on aina henki ollut ratkaisevampi kuin muut tekijät. Olen itse sodissa ja taisteluissa kiväärimiehestä rykmentinkomentajaan saanut tuntea tuon hengen paineen, velvoitukset ja kannustavan merkityksen. Ilman hyvää sotilashenkeä eivät parhaatkaan aseet ja koulutus takaa hyvää suoritusta. Hyvää sotilashenkeä ei voi luoda pelkän hengen varaan. Täytyy olla tosiasioita, joihin henki pohjautuu ja joiden vuoksi ihminen taistelukentällä on valmis vaarantamaan henkensä ja elämänsä. Suomen itsenäisyys ja vapaus ovat olleet viime sotiemme kestäviä voimia.

Luokaamme aluksi lyhyt katsaus Ruotsin vallan loppuaikoihin ja Venäjän vallan aikaan sekä itsenäisyysajatuksen kehitykseen silloin.

1. Isonvihan ajasta itsenäisyyteen.

Suomen historia Ruotsin vallan aikana on täynnä sotia. Valtaosa niistä käytiin Suomen kannalta katsoen turhan takia. Harvoin niissä puolustettiin Suomen etuja ja rajoja. Suomen miehet sotivat, kaatuivat

tai kuolivat tauteihin vierailta mailla Saksassa, Puolassa, Tanskassa, Norjassa ja Baltian maissa Ruotsin edun, kunnian ja hyvinvoinnin puolesta.

Kun hataralle pohjalle perustunut Ruotsin suurvalta-asema sortui Pultavan taistelussa 1709 ja Isoviha päättyi tunnetulla tavallaan, niin käsittivät monet hiukankin suomalaisittain ajattelevat kansalaiset maassamme, ettei asioiden meno enää voinut samanlaisena jatkua.

Isonvihan jälkeen oli sotilaallinen tilanne sellainen, ettei Ruotsi enää kyennyt suojaamaan Suomea Venäjää vastaan. Tämän tajusivat selvästi monet suomalaiset upseerit ja toimivat sen mukaisesti Pikkuvihasssa 1741—43 ja Kustaa III sodassa 1788—90, jotka Ruotsin taholta sisäpoliittisista syistä provosoiitiin, edellinen hattupuolueen ja jälkimmäinen itse kuninkaan toimesta. Esimerkiksi suomalaisten upseerien toiminnasta riittääköön Anjalan liitto. Sama haluttomuus taistella Ruotsin etujen puolesta jatkui sodassa 1808—09, josta esimerkkinä on Viaporin antautuminen.

Aikaisempi Ruotsin näkemyksenmukainen historiankirjoitus on leimannut kapinaksi näiden sotien suomalaisten upseerien toiminnan. Sitähän se olikin ja usea heidän johtomiehistään joutui mestauslavalle. Heidän ajatuksenaan oli: saada Suomelle turvampi asema Venäjän tukemana tai sen yhteydessä ja lakata jatkuvasti toimimasta sodissa Ruotsin kilpenä itää vastaan.

Tämän kilven suojassa oli Ruotsi saanut satoja vuosia rauhassa kohota kohti sitä hyvinvointia, joka

siellä nyt vallitsee. Vain Ruotsin eteläosa jäi vaille Suomen suojaavaa maantieteellistä vaikutusta. Se onkin Suomen tavoin saanut kärsiä sotien hävitykset ja kauhut. Mutta nämä alueet olivatkin alunperäisiä tanskalaisia maakuntia, joiden valtaamisesta Ruotsi taisteli ja sai ne lopullisesti haltuunsa noin 300 vuotta sitten.

Vasta itsenäisyysaikamme historiankirjoitus on antanut oikeutta kolmen viimeisen Ruotsin sodan suomalaisten miesten ajatuksille Suomen ja Ruotsin eron välttämättömyydestä Suomen edun kannalta katsottuna.

Maantieteellisen asemansa takia sai Suomi satojen vuosien ajan olla sotatanttereena Ruotsin ja Venäjän välisissä sodissa. Sen ajan säälimättömissä sodissa asukkaat tapettiin, talot ryöstettiin ja poltettiin. Näin juurtui syvälle Suomen kansan sieluun kuva venäläisistä perinteellisistä vihollisista, joihin ei voinut luottaa.

Suomen saatua vuonna 1809 erikoisasemansa Venäjän yhteydessä ja aikaisemmissa sodissa Venäjään liitettyjen osien palauttamisen jälkeen muun Suomen yhteyteen, pääsi yhteisymmärrys vakiintumaan ja kehittymään. Suomen erikoisaseman syntymiseen vaikuttivat hyvin huomattavalla tavalla keisarin läheisyydessä toimivat Suomen itsenäisyysmiehet. Nyt seurasi runsaan vuosisadan kestävä rauhallinen, taloudellinen, sivistyksellinen ja kansallisen kehityksen aika, jota sodat eivät häirinneet. Tällöin luotiin pohja ja perusta sille järjestelmälle, jolta siirtyminen itsenäiseksi valtioksi oli helppoa.

Yhteisymmärrys suomalaisten ja venäläisten välillä rikkoutui vasta sataluvun lopulla. Syynä siihen oli kiihkovenäläisten piirien into tuhota Suomen erikoisasema Venäjän yhteydessä ja pyrkimys Suomen kansan venäläistämiseen. Tämä johti 1. maailmansodan ja Venäjän vallankumousten kautta Suomen itsenäisyysjulistukseen ja Vapaussotaan.

2. Isänmaallisuus ennen sotia.

Autonomian aikana Venäjän vallan yhteydessä oli Suomen kansallinen kehitys valtava. Siihen vaikuttivat erityisesti kansallisrunoilijamme Runeberg ja Topelius. Suomen kieli sai vihdoinkin sille enemmistön kielenä kuuluvan aseman. Kansallisromantiikka puhkesi kukkaansa monien kuuluisien taiteilijojemme töissä. Vähitellen suomalaiset alkoivat tuntea ylemmyyden tunnetta venäläisiin verrattuina, jotka kansana elivät meitä vaikeammissa taloudellisissa ja sivistyksellisissä oloissa.

Venäjän sortotoimenpiteiden kiihtyminen herätti vihaa venäläisiä kohtaan. Tässä vihassa ei tehty eroa varsinaisten hallinnollisten sortajien ja kansan välillä. Ajatus, Suomi itsenäiseksi ja irti Venäjästä, voimistui voimistumistaan kansallisten sortotoimenpiteiden kiihtyessä. Mieliin palautuivat myös venäläiset satoja vuosia vanhoina perinnevihollisina.

Teidän ja minun edustamien ikäluokkien ero on runsaat 40 vuotta. Te olette 20 vuotiaita ja synnyitte niihin aikoihin, jolloin isänne palasivat kotiin vuosikausia kestäneestä sodasta. Te olette kasvaneet miehiksi isänmaallisuuden ja maanpuolustustahdon kan-

nalta katsoen hyvin sekavissa ja ristiriitaisissa oloissa, joista tarkemmin puhumme myöhemmin. Minun ikäluokkani vastaavana aikana oli edellä mainittu runebergiläis—topeliamainen henki hyvin voimakkaana vallalla. Isänmaallisuus ja työ isänmaan itsenäisyyden hyväksi oli sen korkein tavoite.

Millä tavalla tuo kansallis-isänmaallinen henki edisti itsenäisyyden asiaa? Se levitti ja lujitti kansan keskuudessa ajatusta itsenäisyyden välttämättömyydestä kansamme onnellisen kehityksen ja tulevaisuuden takeena. Se sai aikaan itsenäisyystaistelumme näkyvimmän alkupanoksen, jääkäri liikkeen, joka syntyi ylioppilasnuorisoon aloitteesta, mutta levisi kaikkialle kansamme keskuuteen.

Noin 2000 Suomen miestä jätti vapaaehtoisesti rauhallisen kotinsa, työnsä ja opintonsa sekä siirtyi salateitse Venäjän vihollisen palvelukseen. Päämääränä oli saada sotilaskoulutusta isänmaan vapauttamiseksi tulevaisuudessa. Se oli uhmateko, josta paluuta ei ollut kuin voittajana. Jääkärieversti Nurmion Libaussa 1917 kirjoittamat Jääkärimarssin sanat kuvaavat jääkärien tunnelmia vieraalla maalla. He usalsivat paljon ja he palasivat voittajina. Heidän panoksensa Vapaussodassa oli ratkaiseva. Sama henki kannusti Vapaussodan kouluttamattomat joukot suuriin savutuksiin.

Se löi leimansa itsenäisyysaikamme ylioppilasnuorisoon. AKS:n kautta se tukahdutti alkuunsa koulun ja ylioppilasnuorisossa Vapaussodan jälkeen ilmenneen asevelvollisuuden suorituspakoon. Se loi reservin upseeristoon sen taistelu- ja uhrivalmiushengen, jonka merkitys Talvi- ja Jatkosodissa oli korvaamaton.

Tämä henki oli kodin, koulun ja kirkon yhteistyön tulos. Se teki mahdolliseksi Suomen itsenäisyyden luomisen ja menestyksellisen puolustamisen. Sitä ja AKS:aa on paljon parjattu ja aihettakin on ollut. Sitä on kutsuttu ja kutsutaan edelleenkin hurraa-isänmaallisuudeksi. Myönnän, että se ampui joskus yli maalinsa. Käsitykseni kuitenkin on, että jos ei noina aikoina Suomessa tarpeeksi hurrattu, niin tässä maassa ei tällä hetkellä suomeksi hurraisi kukaan, sillä vieras valta ei täällä sietäisi minkäänlaista kansallista hurraamista.

3. Itsenäisyysajan sodat.

Suomi julistautui itsenäiseksi 1917. Olot maassamme olivat Venäjän vallankumouksen jäljiltä hyvin sekavat. Laillinen valtiovalta ei kyennyt ilman voimakeinoja saamaan maahan järjestystä. Sekasorrosta oli seurauksena Vapaussota talvella 1918. Monet ovat leimanneet sen luokkasodaksi, veljessodaksi, punakapinaksi j.n.e. tarkoituksella halventaa sen merkitystä ja antaa sille oman näkemyksensä mukaisen leiman. On samantekevää miksi tuota valitettavaa, mutta väistämätöntä sisällissotaa kutsutaan, sen tulos on nimeä tärkeämpi.

Historiallinen totuus on, että vasta se loi todellisen, itsenäisen Suomen. Ilman sitä ei Suomen itsenäisyydestä olisi koskaan totta tullut. Suomi olisi nyt ilmeisesti jonkinlainen Neuvostoliiton osavaltio, jos edes sitäkään.

Suomen ja Neuvostoliiton suhteet Vapaussodan jälkeen.

Vapaussodan loppuvaiheessa punakapinan johtajat, huomattava määrä punakaartilaisia sekä näiden perheitä pakeni Venäjälle. Aluksi Suomen ja Venäjän rajalla vallitsi sotatila. Olot Venäjällä olivat hyvin sekavat, sillä monella suunnalla siellä käytiin verisiä sisällissotia. Suomi tuki huomattavilla vapaaehtoisjoukoilla ja avustuksilla Viron vapaustaistelua talvella 1919. Suomi järjesti myös "kansannousun" Aunuksessa vapaaehtoisjoukkojen avulla keväällä 1919. Venäjä tuki puolestaan entisten punakaartilaisien kumoustoimintaa Suomessa. Rauha Suomen ja Venäjän välillä tehtiin Tartossa 14. 10. 1920. Tarton rauha ei kuitenkaan tehnyt suhteita normaaleiksi.

Ja näin kuluivat vuodet molemminpuolisen epäluulon myrkyttämänä. Tuloksettomana välien parannusyrityksenä voidaan mainita Suomen ulkoministeri Rudolf Holstin vierailu Moskovassa 1937. Kevättalvella ja elokuussa 1938 venäläiset epävirallisesti ottivat yhteyden Suomen ulkoministeriin ja esittivät huolensa sen johdosta, että Hitler suunnitteli hyökkäystä Venäjää vastaan. Se tulisi osittain tapahtumaan maihinnousuna Suomeen ja täältä edelleen hyökkäyksenä Venäjälle. He esittivät yhteistoimintaa vaaran torjumiseksi. Cajanderin hallitus hylkäsi esitykset, koska ne olivat ristiriidassa Suomen omaksuman puolueettomuusasetteen kanssa.

Maaliskuussa 1939 Neuvostoliitto palasi virallisesti asiaan ja esitti, että Suomi vuokraisi 30 vuoden ajaksi Suursaaren, Lavansaaren, Tytärsaaret ja Seiskarin Itä-Karjalasta annettavaa korvusta vastaan. Cajanderin hallitus hylkäsi esityksen entisin perustein. Eduskunnan jätti hallitus asiasta tietämättömäksi.

Olen maininnut nämä yhteydenotot, koska ne ovat vähemmän tunnettuja kuin YH-syksyn 1939 neuvottelut. Suomi sai tavallaan jo 1 ½ vuotta ennen Talvisotaa varoituksen, että jotain vakavaa oli tulossa. Mutta puolustuksen vahvistamistoimenpiteisiin tai muihin varokeinoin ei hallitus ryhtynyt. Usko rauhahan säilymiseen oli lapsellisen vahva.

Talvisota.

Koko vuoden 1939 oli Saksan diktaattori Hitler suunnitellut Puolan valtausta. Varmistaakseen aikeensa onnistumisen hän teki elokuussa Stalinin kanssa sopimuksen, jonka perusteella hän sai vapaat kädet aloittaa sodan Puolaa vastaan. Neuvostoliitto

sai vastapalvelukseksi täyden vapauden toimia mielensä mukaan Baltian maissa ja Suomessa.

Saksa hyökkäsi Puolaan 1. 9. 39. Syyskuun loppuun mennessä se oli hyvässä yhteisymmärryksessä Neuvostoliiton kanssa jakanut Puolan. Neuvostoliiton toiminta sai vauhtia, joka ripeydessään löi Hitlerin ennätykset. 27. 9. sinetöitiin sopimuksella Viron kohtalo. 2. 10. oli Latvian ja 11. 10. Liettuan vuoro. Kaikkien kolmen maan ulkoministerit kutsuttiin vuorolleen Moskovaan, jossa heidän oli allekirjoitettava sopimus, jolla luovuttivat maansa alueelta tukikoh tia Neuvostoliitolle. Viro joutui ensin luovuttamaan Paldiskin laivastotukikohdan, Saarenmaan ja Hiidenmaan. Välittömästi seurasi Tallinnan miehitys. Vajaan vuoden kuluttua kaikki kolme Baltian valtiota oli laukaustakaan ampumatta liitetty Neuvostoliittoon.

Suomi sai jo 5. 10. kutsun saapua Moskovaan neuvottelemaan kohtalostaan, mutta hidasteli niin, että neuvottelut alkoivat vasta 12. 10. Suomi valmistautui pahimpaan. 6. 10. määrättiin suojajoukot liikekannalle ja 11. 10. annettulla käskyllä koko reservi kutsuttiin kertausharjoituksiin.

12. 10. esitettyjen Neuvostoliiton vaatimusten pääkohdat olivat seuraavat:

1. Hanko ja sen lähiympäristö oli vuokrattava tukikohdaksi 30 vuoden ajaksi.
2. Suomenlahden ulkosaaret, Koiviston saari ja Kalastajasaarento Petsamossa oli luovutettava.
3. Raja Karjalan kannaksella oli siirrettävä linjalle Koiviston kauppala — Kuolemajärvi — Lipola.
4. Suomalaisten linnoituslaitteet Karjalan kannaksella oli hävitettävä.

Neuvottelut eivät johtaneet tulokseen. Suomen hallitus epäili, että näille vaatimuksille hyväksymisen jälkeen seuraisi ennen pitkää jatkoa. Tapahtumat Baltian maissa osoittivat pian, että tähän epäilyyn oli täysi aihe.

Venäläiset hyökkäsivät ilman sodanjulistusta Suomeen 30. 11. 39. Heidän päämääränään oli koko Suomen valtaaminen. Suomussalmella vuoden vaihteessa tuhottujen venäläisten 163. ja 44. Divisioonan kirjallisissa käskyissä kielletään Ruotsin rajan ylittäminen Torniojoella. Etenemisnopeus oli myös suunniteltu lujaksi, sillä Stalinin piti saada Suomi syntymäpäivälahjaksi, joka merkkipäivä oli joulun tienoilla.

Jo YH:n aika hitsasi Suomen kansan yksimieliseksi, joka yhä terästyi sodan alettua. Entiset punakaarti-

ETUPYÖRÄ

Vastaava toimittaja evl P Junttila
Toimitussihteeri kapt K Talvisto
Toimitussihteerin apul ylll M Lähteenmäki
Taloudenhoitaja ylik Kujanpää
Puh Vaasa 14361/2 Pankki KOP

Julkaisija:

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:N KILTA ry

ETUPYÖRÄ

kiittää ilmoittajiaan

taloudellisesta tuesta

Lukija:

suosi ja suosittelle ystävillesikin
ilmoittajiamme

laiset taistelivat rinnan suojeluskuntalaisten kanssa. Talvisodan henki ja yksimielisyys osoittivat, että Vapaussodan haavat olivat jo parantuneet. Kun sotaa oli jatkunut 105 päivää, tuli rauha 13. 3. 40. Puna-armeija oli saavuttanut Viipurin Torniojoen asemesta.

Miten olisi käynyt, jos Suomen armeija olisi voinut käyttää hyökkäyksen torjuntaan koko kansakunnan miespuolisen voiman? Koko tälle voimalle ei riittänyt aseita. Sodan syttyessä oli liikekannallepanosuunnitelmien mukaisista 15 divisioonasta 3 ilman aseita ja varusteita sekä muista yksi kokonaan ilman tykistöä. Hallitukset ja eduskunta eivät aikanaan olleet myöntäneet tarpeellisia perushankintamäärärahoja, sillä sodan syttymiseen ei uskottu.

Ilman sankarillista maailmankuulua taisteluamme Talvisodassa ei Suomi enää olisi itsenäinen. Osamme olisi ehkä samantapainen kuin veljeskansamme Viron asema on nyt. Tähän viittaa selvästi se, että heti sodan alettua Terijoelle perustettiin Suomea varten hallitus O. V. Kuusisen johdolla. Tämän hallituksen jäsenet olivat Vapaussodan päättymisvaiheessa Venäjälle paenneita kommunisteja.

Jatkosota.

Neuvotteluissaan Berliinissä marraskuussa 1940 Hitlerin kanssa pyysi Molotov valtuuksia selvittää lopullisesti välinsä Suomen kanssa. Hitler, joka tällöin suunnitteli hyökkäystä Neuvostoliittoa vastaan, epäsi tämän esityksen. Hän oli päättänyt käyttää Suomea nyt hyväkseen myytyään meidät runsas vuosi aikaisemmin Neuvostoliitolle Puolan sotaretken takia.

Hukkuva tarttuu vaikka oljenkorteen. Molotovin suunnittelema tuholta pelastuakseen Suomi turvautui Saksaan ja joutui sen mukana uudelleen sotaan.

Kaikkensa ponnistaen kykeni Suomen armeija sodan loppuvaiheessa, suurin piirtein Talvisodan linjoilla, kesällä 1944 kuluttamaan loppuun sen voimapanoksen, jonka Neuvostoliitto oli Suomen suunnalle varannut lopullista ratkaisua ja Suomen valtausta varten. Puna-armeijalla oli kiire suurelle saaliinjaolle Berliiniin. Näin ollen ei Suomen suunnalle, joka Neuvostoliiton näkökulmasta katsottuna oli sivusuunta, riittänyt tai joutanut uusia hyökkäyskykyisiä disiosionia.

Tämä onnistunut torjuntataistelu poisti myös Neuvostoliiton vaatimuksen ehdottomasta antautumisesta, jonka he 23. 6. 44 olivat esittäneet vastauksena Suomen rauhan tunnusteluun. Ehdoton antautuminen olisi johtanut maan miehittämiseen ja sen luonnollisena seurauksena olisi samalla ollut Suomen itsenäisyyden loppuminen.

Historiallinen totuus on jälleen, että kesän 1944 raskas, mutta kunniakas torjuntataistelu pelasti Suomen siltä kohtalolta, mikä tuli heimokansamme Unkarin osaksi 2. maailmansodan päättyessä.

4. Yhteen veto itsenäisyysajan sodista.

Itsenäisyytensä luomiseksi ja suojaamiseksi Suomi joutui 27 vuoden aikana käymään kolme sotaa. Kaikissa niissä oli kysymys länsimaiselle yhteiskuntajärjestykselle pohjautuvan valtion ja yhteiskunnan ole-

massaolosta. Vapaussodassa tuhoutumisen vaara ja menetykset olivat pienimmät. Sen ja Talvisodan välinen 21 vuoden aika, joka oli erittäin ripeän taloudellisen, sosiaalisen ja sivistyksellisen nousun aikaa, ennätti poistaa yhteiskunnastamme Vapaussodan lyömät haavat.

Marsalkkamme pyrki aina näiden vastakohtien lieventämiseen ja poistamiseen. Viimeisimpiä hänen toimenpiteistään oli Jatkosodan alussa määräys, että kaikki kolmen sodan miehet oli ylennettävä alikersanteiksi riippumatta heidän väristään Vapaussodassa. Minulla oli ilo helsinkiläisen rykmentin komentajana vuonna 1941 toteuttaa tämä hänen käskynsä monen entisen punakaartilaisen kohdalla.

Kun Vapaussota käytiin neljännesvuosisata ennen teidän syntymänne, hyvät jääkärit, niin jättäkäämme se historiaan. Tarkastelkaamme seuraavassa kahta viimeistä toisiinsa kiinteästi liittyvää sotaa, koska niiden jäljet vielä kauan tuntuvat yhteiskunnastamme, ja jotka ovat antaneet monelle asialle uuden suunnan, joista meidän on otettava oppia tulevaisuutta varten.

Talvi- ja Jatkosodan lopputulos.

Ensimmäisen maailmansodan myrskyissä syntyi monta uutta pikkuvaltiota Suomen tavoin. Toinen maailmansota riisti niiltä, Suomea lukuunottamatta, vapauden ja itsenäisyyden kysymättä kummalla puolella ne sodassa olivat vai yrittivätkö pysytellä sivussa. Suomi säilytti vapautensa omin voimin, maksoi huikeat sotakorvaukset ja asutti siirtolaisensa omin ponnistuksin.

Vapautemme ja itsenäisyytemme säilymisestä me saamme kiittää Suomen kenttäarmeijaa, joka molemmissa sodissa kykeni pysäyttämään valtavan ylivoi-

kannattaa hankkia

T-siipi-polcupyörä

YKSILÖLLISESTI KÄSIN KOOTTU EUROOPAN
PARHAISTA POLKUPYÖRÄNOSISTA

TAATTUA TARKKUUSTYÖTÄ

Urhellu- ja retkeily-
tarvike. Hallituskatu 14
Seinäjäki. Puh. 22755

maisen vihollisen rajaseuduilla ja maa säästyi sodan tuhoilta ja miehitykseltä.

Tässä meillä on esimerkki politiikan ja armeijan yhteistoiminnasta. Ulkopoliittikan asiana on pitää maa erillään sodasta. Mutta kun se epäonnistuu ja maa joutuu sotaan, niin armeija saa vastata asioiden kulusta. Sen on taistelullaan ja kestämisellään hankittava politiikalle aikaa hakeutua rauhaan. Näin kävi meillä molemmissa sodissa. Armeija kesti ja maa pääsi rauhaan itsenäisenä. Armeija on politiikan tukirengas. Poliitiikan on jo rauhanaikana pidettävä tukirenkansa kunnossa ja hankittava armeijalle sen tarvitsema nykyaikainen kalusto. Ennen Talvisotaa oli tämä vaatimus meillä pahasti lyöty laimin. Tämä laiminlyönti maksettiin Talvisodassa raskailla veriuhrilla.

On syytä tässä yhteydessä vielä korostaa miten vähän maailman politiikassa merkitsevät sympatiat ja yhteiset maailmankatsomukset. Oma hyöty ja vastapuolen vahinko ovat ne tosiasiat, jotka määräävät sekä suurten että pienten valtojen asenteen johonkin asiaan.

Kun Talvisodassa taistelimme olemassaolostamme, niin me saimme lännen taholta suurta myötätuntoa ja jopa aseapuakin osaksemme. Mutta, kun Jatkosodassa taistelimme samoissa merkeissä samaa vihollista vastaan jatkui, niin Englanti julisti meille sodan, ja sen korkeat kirkonmiehet rukoilivat voittoa vihollisemme aseille.

Kerrattakoon tässä vielä Saksan asenne. Ennen Talvisotaa se möi meidät Neuvostoliitolle, mutta syksyllä 1940 esti sen selvittämästä lopullisesti välejään kanssamme. Molemmilla kerroilla Saksa toimi omien itsekkäiden pyyteittensä mukaisesti.

Arvosteltakoon Suomen ulkopoliittikkaa näiden sotien edellä ja yhteydessä miten kehnoksi ja epäviisaaksi tahansa, niin arvostelijoiden esittämissä parannuksissa on kaikissa eräs vika. Heidän jälkiviisaita näkemyksiään sodan välttämiseksi, ja siitä irrottautumiseksi ei ole käytännössä kokeiltu. Ne olisivat ehkä onnistuneet, mutta tulos voisi olla myös paljon huonompi kuin nyt kaikkien nähtävissä ja arvosteltavissa oleva totuus: Suomi seisoo itsenäisenä omilla jaloillaan.

Sotien uhrin.

Talvi- ja jatkosodassa kaatui ja kuoli haavoihinsa noin 90.000 miestä ja noin 50.000 jäi pysyvästi invalideiksi. Kaatuneiden määrä on 2,2 % silloisesta väkiluvusta. Havainnollistutan teille, hyvät jääkärit, miten valtavasta miesmäärästä on kysymys. Kuvitelkaamme heidät rivistönä, joka marssii jalan, 4 miestä rinnan, ja etäisyys miehestä mieheen on metri. Kun rivistön alkupää on Vaasan kaupungin keskustassa, niin sen jälkipää on Laihian kirkolla. Rivistön pituus on noin 23 km.

Uhri on valtava, mutta se pelasti kansallemme oikeuden elää omassa, tosin itärajaltaan tyypistetyssä, maassaan omaa elämäänsä länsimaisen yhteiskuntansa piirissä. Historian tutkijat ovat todenneet, että Suomen henkilömenetykset Ruotsin sodissa silloiseen väkilukuun verrattuina olivat usein vielä suuremmat. Näin oli laita erityisesti Isonvihan aikana. Suomen

kannalta se oli hyödytön uhri, sillä valtaosa tappioista kärsittiin vierailla mailla. Rippeet, jotka olivat käytettävissä Suomen puolustamiseen vuonna 1713 eivät kenneet torjumaan vihollista, vaan kärsivät tappiot Pälkäneellä ja Napuella, jonka jälkeen ne vietiin taistelemaan ja paleltumaan kuoliaaksi Norjan tunteille. Suomi jäi avuttomana vihollisen käsiin. Se ryöstettiin, poltettiin ja tuhottiin perusteellisesti. Siinä taidossa silloin vihollinen oli mestari.

Nämä kaksi esimerkkiä osoittavat teille, mitä voidaan saavuttaa silloin, kun uhri annetaan oman maan puolesta, oman hallituksen ja omien komentajien alaisina, ja miten surkea on lopputulos silloin, kun vieraan vallan etujen puolesta taistellaan vieraalla maalla, ja kun vielä komentajatkin ovat kansalle vieraita.

Jatkosodan jälkeiset sekavat vuodet.

Jatkosodan lähimmät vuodet olivat raskaita ja kansallisesti masentavia. Oli paljon kansalaisia, jotka uumoilivat jyrkkää suunnan muutosta vasemmalle. He koettivat parhaansa mukaan osoittaa olevansa sen suunnan ihmisiä ja erittäin sopivia saamaan uudessa yhteiskunnassa lihavan oksan istuinpaikakseen. Monet Saksan natsikomennon entiset ihailijat kielsivät itsensä ja heittäytyivät pyrkurin röyhkeydellä saalistamaan uudelta suunnalta. Oli myös sellaisia, jotka jättivät maansa, pakenivat länteen ja siirsivät sinne suhteitensa ja kykyjensä mukaan myös maallisen omaisuutensa.

Yleinen iskulause oli "ei ole paluuta entiseen". Tämä oikeutti heittämään kaatopaikalle sinne joutavan roskan mukana myös sellaista, jolla oli pysyvää arvoa ja joka sieltä myöhemmin vähin äänin kuljettiin takaisin. Isänmaalle vahingollisten tarkoituserien saavuttamiseksi oli mitätöitävä kaikki vanhat ihanteet ja aatteet, joiden puolesta 90.000 Suomen miestä oli kaatunut.

Sodanaikaiset rintamakarkurit ja metsäkaartilaiset julistautuivat sankareiksi. Heidän toverijuhlinsa komennettiin armeijan kenttäkeittiöt ja soittokunnat omalta osaltaan tukemaan ja juhlistamaan näitä tilaisuuksia.

Armeija jätettiin heitteille. Suomen historiaa piti niin kouluissa kuin armeijassakin opettaa uusien aatteiden mukaisesti. Eduskunnassa säädettiin taannehtivat erikoislait sodanaikaisen hallituksen ja n.s. ase-
kätentään osallistuneiden upseerien rankaisemiseksi. Näiden lakien mukaan asianomaiset voitiin tuomita useiden vuosien vankeusrangaistuksiin teoista, jotka tekohetkellä eivät olleet rikoksia eivätkä rangaistavia tekoja, vaan tavallisia virkatoimia.

Tuo aika on Suomen oikeusjärjestyksen mustinta aikaa. Näin pyrittiin mitätöimään vanhat moraali- ja kunniakäsitteet, jotta uudet voitaisiin sopivan hetken tullen vetää esiin ja panna täytäntöön. Mutta sitä hetkeä ei tullut.

Sodan jälkeisissä oloissa kasvanutta ja koulunsa käynnyttä nuorisoa on syytetty aatteettomuudesta ja henkisestä lättähattuisuudesta. On selvää, että noilla vuosilla on ollut tavattoman kielteinen vaikutus nuorisoon, jolle ei kyetty mitään rakentavaa ja uutta

entisen parjatun tilalle tarjoamaan. Syy ei ole nuorison. Seuraava kertomus eräästä entisestä joukko-osastostani valaisee hiukan mistä päin syyllisiä on etsittävä. Varusmiesten kotiuttamisjuhlassa piti kotiutuvien puolesta puheen eräs kotiutuva pappi. Puheessaan hän kiitti joukko-osastoaan varsinkin siitä, että siellä hänelle ensimmäisen kerran puhuttiin vakavasti isänmaasta ja maanpuolustuksesta. Koulussa ja yliopistossa ne kuitattiin vaitiololla. Virkauransa takia moni opettaja vaikei näistä vanhanaikaisista ja pannaan julistetuista asioista.

Lopulta Suomen kansan terve järki voitti, olot rauhoittuivat ja kansa ryhdistäytyi. Vanhat arvot nousivat entisille paikoilleen.

Ystävyys- ja avunantosopimus.

Vuonna 1948 solmittu ystävyys- ja avunantosopimus on tärkeä merkkipylväs Suomen ja Neuvostoliiton välisissä suhteissa. Siinä Suomi sitoutuu kaikkiin käytettävissään oleviin keinoin estämään Saksan tai sen liittolaisten hyökkäykset maamme alueen kautta Neuvostoliittoa vastaan. Hyökkäystapauksessa Suomi saa pyytämänsä avun Neuvostoliitolta. Sama ajatus oli jo vuonna 1938 ja 39 tuotu esiin Neuvostoliiton taholta, mutta sopimukseen ei silloin päästy kuten edellä jo on selostettu.

Tähän sopimukseen suhtautuivat sen solmimishetkellä monet sekä Suomessa että erityisesti ulkomailla suurella epäluulolla. On selvää, että suorastaan histo-

rialliseksi perinnöksi tullut epäluulo ei ollut käden käänteessä poistettavissa. Vuoden 1948 jälkeen on kehitys ollut hyvin myönteinen. Lähentyminen on kaikilla aloilla ollut huomattava. Tähän lähentymiseen on paljon vaikuttanut Neuvostoliitossa jo vuosia vallalla ollut sovinnollinen politiikka, jolta puuttuu täysin se äreys, mikä oli ominaista sotia edeltäneelle ajalle.

Tämä sopimus antoi myös Suomen puolustusvoimille selvän tehtävän maamme puolueettomuuden turvaajana. Se on kehitettävä sellaiseksi, että se kykenee torjumaan yritykset käyttää maamme lähtökohtana sopimuskumppaniamme vastaan. Vahvana ja teknillisesti ajan tasalla olevana se tekee sen pelkällä olemassaolollaan. Mutta heikkona ja vanhentuneena se houkuttelee hyökkäyshaluista yrittämään. Tässä mielessä on puolustuslaitoksemme nykyinen johto tarmokkaasti työskennellyt ja saanut paljon aikaan liian pienistä perushankintamäärärahoista huolimatta.

Pari vuotta sitten sattuneen n.s. nootikkriisin yhtenä syynä lienee ollut se, että Neuvostoliiton sotilasjohtajat ovat huolestumisella panneet merkille Suomen puolustuslaitoksen jälkeenjäämisen nykyajan teknillisestä kehityksestä. Realistisina ammatissotilaina he ymmärtävät, että pelkkä poliittinen halu täyttää sopimus ei riitä, vaan siihen tarvitaan myös voimaa ja kykyä. Halun määrää politiikka, mutta voiman ja kyvyn antaa puolustuslaitos, sen henki, koulutus ja nykyaikainen kalusto.

Nykyinen tilanne sopimuksineen on eduksi molemmille osapuolille. Sen edellytyksinä ovat molemminpuolinen luottamus, sopimuksen vilpittömä noudattaminen ja puuttumattomuus toistensa sisäisiin asioihin.

Isänmaallisuus tällä hetkellä.

Jo aikaisemmin totesin, että vähitellen Suomen kansa ryhdistäytyi sodan jälkeisistä alennusvuosistaan ja palautti vanhat, koetellut arvot isänmaallisuuden ja maanpuolustustahdon niille kuuluvalla paikalle. Tämä on tapahtunut hillitysti turhaa päatosta ja lavastusta välttäen. Tämä kaikki on oikein ja paikallaan.

Silloin tällöin saa radiossa tai muualla julkisuudessa esitetyistä keskusteluista sen käsityksen, että suomalaisen isänmaallisuuden pitää olla jonkinlaista anteeksipyyttävää ja omaa historiaansa häpeilevää hissuttelua, ettei vaan loukattaisi kenenkään tunteita ei idässä eikä lännessä. Kansallisromantiikkaa pitää hävetä ja katua kuin pahaa nuoruudenaikaista syntiä.

Sellaista lässytystä kuunnellessa tulee itsestään mieleen jokin sodanaikainen hiippiari, joka tahtoi olla urhoollinen, mutta ei uskaltanut. Tuntuu siltä, että Jatkosodan jälkeisten vuosien rienaus on näiden ihmisten sieluun iskenyt ikuisen kansallisen hiipparin leiman.

Suomen suoritukset viime sodissa, niin moraalliset kuin aseelliset, olivat sitä luokkaa, että ne ovat saaneet ansaitsemansa tunnustuksen niin lännessä kuin idässäkin. Monet pienet valtiot, mainittakoon Sveitsi ja Ruotsi, ovat niistä saaneet paljon vahvistusta

**seikkailuja
arktisilla
rannoilla**

SVEN GILLSÄTER

JÄÄMEREN ELÄMÄÄ

Tunnetun ruotsalaisen uutiskuvaajan erikoislaatuinen ja viehättävä kirja retkistään Jäämeren rannoilla, Huippuvuorilla ja Alaskassa. 158 s. Hienosti kuvitettu. 15:60/18:90

OTAVA

uskolleen kyetä hoitamaan itse omat asiansa vastavissa tapauksissa.

Meidät pelasti sodissa isänmaallinen uhrivalmius ja järkkymätön puolustustahto. Miksi meidän pitäisi tämä itsenäisen kansan elämäneliksiiri häpeillen kätkeä maailmalta ja itseltämme? Nuo ominaisuudet eivät synny salassa ja kuiskutellen. Kehittyäkseen ne vaativat julkisuutta.

Meillä on täysi oikeus ja aihe kulkea kansallisessa mielessä pää pystyssä ja tuntea kansallista itsetuntoa, sillä suorituksemme sodissa ja niiden jälkeen oikeuttavat meidät siihen. Ilman kansallista itsetuntoa emme saa syntymään ja varautumaan sellaista henkistä voimalatausta, joka synnytti Talvisodan hengen ja ihmeen. Sellaista latautumaa me tarvitsemme tulevaisuuden varalle maamme rajojen puolustamiseen sopimuksemme puitteissa.

5. Loppulause.

Suomella on ollut onni saada presidentikseen näinä vaikeina aikoina tehtävänsä mittaisia miehiä. Mannerheim, joka tuli presidentiksi kesällä 1944, oli mies, joka arvovallallaan kykeni ohjaamaan Suomen irti sodasta Neuvostoliittoa vastaan ja viemään loppuun siihen kytkeytyneen sodan saksalaisia vastaan.

Häntä seurasi Paasikivi, joka onnistui ylivoimaiselta näyttävässä tehtävässään ja sai suhteemme Neuvostoliittoon järjestymään nykyisiksi. Maailmalla oli sotien jälkeisinä lähivuosina yleinen käsitys, että Suomi saa osakseen itäblokin kansandemokratioiden kohtalon. Paasikiven tarmoa ja kykyä saamme kiittää siitä, että näin ei käynyt.

Nykyinen presidenttimme Kekkonen on onnistuneesti jatkanut Paasikiven tietä. Hänen erityisenä ansionaan on se, että hän suorittamiensa valtiavierailujen kautta on henkilökohtaisesti tehnyt lännen johtomiehillä ja suurelle yleisölle tunnetuksi Suomen nykyisen aseman ja puolueettomuustahdon, sekä saanut niille tunnustusta ja ymmärtämystä myös siltä taholta.

JÄÄKÄRIT!

Edellä olen pyrkinyt selostamaan teille oman miespolveni urakkaa kansamme elämässä. Se on ollut työn ja tuskan, mutta myös ilon ja riemun sekä masennuksen ja toivon aikaa. Kannustimena on ollut usko isänmaan itsenäisyyteen ja vapaaseen tulevaisuuteen. Tässä uskossa meidän ei ole tarvinnut pettyä.

Se miespolvi, joka on ollut mukana Vapaussodasta alkaen, on jo siirtynyt minun laillani katsomoon seuraamaan nuorempien edesottamuksia kentällä. Kentällä esiintyjien joukkoon siirrytte tekin varusmiesaikanne jälkeen. Osanne, jota kentällä aluksi esititte on vaatimaton, mutta vuosien ja kokemusten mukaan se voi nousta hyvinkin määrääväksi.

Hoitakaa aina leiviskänne sillä tavoin, ettei jälki-maailma voi teitä sormellaan osoittaa ja sanoa: "He menettivät sen, mitä isät hankkivat ja heille säilyttivät".

L. Sotisaari

Jääkäri liikuntavälineineen Lapin korvessa.

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1

Terijoella Talvisodan aattona 1939

Vuonna 1939 nykyinen Pohjanmaan Jääkäripataljoona eli silloinen Jääkäripataljoona 1 kuului Ratsuväkiprikaatiin ja sen mukana se joutui myös ottamaan osaa talvisotaan. Aikaisemminhan pataljoonan nimi oli ollut sen perustamisesta 1921 alkaen Polkupyöräpataljoona 1 ja silloin se kuului 2. Divisioonan alaisuuteen. Nimenmuutos tapahtui Jääkäripataljoona 1:ksi vuonna 1936 ja muistan hyvin, että nimenmuutoksesta seurasi myös värien muuttaminen, eikä sitä ainakaan upseeriston keskuudessa otettu suuremmalla ilolla vastaan. Polkupyöräpataljoonilla oli nimittäin aselajivärinä oranssi, joka näkyi housusaumoissa ja olkaimissa, mutta nyt kun nimi muuttui, piti siirtyä vihreään ja keltaiseen.

Kasarmialue sijaitsi Terijoen Keskikylässä Antinkadun varrella ja rajoitti sitä pohjoisessa aseman rautatiealue, lännessä Tyrisevän suuntaan kitukasvuinen suoalue ja suoraan etelässä oli alue kiinni Terijoen keskustassa, minkä läpi kulki lännestä itään Suomenlahden rantaviivan suuntaisena valtamaantie Viipurista Rajajoelle. Kun tuli mainituksi rautatiealue, niin voisi ehkä ohimennen lisätä, että Rajajoen ja Terijoen kiviset asemarakennukset olivat varmaankin maamme asemien joukossa kauneuden suhteen kärkipäässä ja ne olivat myös suhteellisesti arvioiden suuria, sillä ne oli aikoinaan rakennettu tsaarivallan aikana palvelemaan Pietarista tulevia huvila-asukkaita. Kasarmialueen sijainti oli hyvin onnistunut. Kesäaikana siitä pääsi helposti harjoitusmaastoon Kannaksen tunnetusti hyviä teitä pitkin ja talvisin saattoi suksilla lähteä kasarmialueelta suoraan läntiseen suuntaan. Toisaalta kasarmialue oli kiinni Terijoen keskustassa ja etäisyys uimarannoille oli ainoastaan n. 1,5 km. Varsinainen kasarmialue oli n. 300 m x 400 m laaja, urheilukentän muotoinen alue, joka riitti hyvin sulkeisjärjestyksen harjoitukseen. Sen reunoilla olivat kaikki kasarmirakennukset kuten komppanioiden asuinrakennukset, esikunta- ja huoltorakennukset ym tarvittavat tilat. Rakennukset olivat yksikerroksisia ja puisia. Ennen talvisotaa valmistui pataljoonalle upea sairaalarakennus, joka tavallaan oli pienoisjäljennös Viipurin sotilassairaalasta. Majoitustilat eivät kuitenkaan olleet täysin riittävät, ja niin olikin pataljoonan aliupseerikoulu sijoitettu vuokratiloihin Terijoen vanhaan asemarakennukseen, joka oli puinen kaksikerroksinen hirviö Rajajoelle vievän radan varrella, n 600—700 m:n etäisyydellä kasarmialueelta. Aliupseerikoululla ei kuitenkaan ollut kuin puolet rakennuksesta käytös-

sään, sillä toinen puoli toimi karanteenilaitoksena: Neuvostoliitosta Suomen puolelle palautetut tai muuten sieltä saapuneet henkilöt joutuivat oleskelemaan siellä määrätyn ajan terveydenhoitoviranomaisten valvonnassa. Koska palvelin jonkin aikaa aliupseerikoulussa, niin ovat muistiini jääneet ne monet amerikansuomalaiset, jotka täysin köyhtyneinä oleskelivat siellä karanteeneissa. He olivat nimittäin aikoinaan lähteneet Yhdysvalloista Neuvosto-Karjalaan, mutta koettuaan siellä pettymyksen pyysivät päästä Suomeen, jonne osa heistä pääsikin. Erikaisuutena on vielä mainittava aliupseerikoulun käymälä. Se oli pieni kivinen rakennus, jonka seinillä oli vielä jätettä entisajan loisteliaista tapeteista, sillä se oli ollut Tsaari-Venäjän mahtavan sotaministerin, kenraali A Kuropatkinin yksityisenä asemarakennuksena, jota hän käytti saapuessaan Pietarista kesähuvilalleen Terijoelle.

Kantahenkilökunnalla ei ollut valtion asuntoja. Poikkeuksena oli komentajan asuinrakennus, joka oli vastapäätä kasarmialuetta, tien toisella puolella. Mutta asuntopulaa ei ollut, koska Terijoella oli entisen huvilakauden jäännöksinä runsaasti huviloita, joskaan kunto ei aina ollut paras mahdollinen. Varsinkin kanta-aliupseerit, joilla ei ole siirtopakkoa, ostivat ja omistivat paljon omia asuntoja puutarhoineen.

Pataljoonan komentajana toimi kesästä 1938 alkaen everstiluutnantti Ilmari Karhu (nyk. kenraalimajuri evp), joka oli saapunut pataljoonaan Pariisista, missä hän oli toiminut sotilasasiamiehenä. Pataljoonan komentajan tehtävät luovutti hänelle everstiluutnantti K A Heiskanen, joka vuorostaan siirtyi Tampereen rykmentin komentajaksi ja joka myöhemmin toimi Puolustusvoimain komentajana vuosina 1953—59. Esikunnassa oli koulutusupseerina majuri R Wahlbäck (kaatui everstinä jatkosodassa), yleisesikuntaupseerina kapteeni T L Marttinen (nyk. everstiluutnantti evp) ja adjutanttina luutnantti R Västi (nyk. majuri evp). Talouspäällikkönä oli majuri R V Heinonen (kuoli everstinä), talouspäällikön apulaisena luutnantti U K Lehtonen (nyk. everstiluutnantti evp) ja rahastonhoitajana A Paloposki (nyk. kapt evp). Viimemainittu tunsi vanhana kannakselaisena hyvin rajaseudun historian Venäjän tsaarivallan ajoilta ja oli mm kirjoittanut kirjan Kannaksesta ja kannakselaisista. Pataljoonan lääkäri oli Terijoen kunnanlääkäri, lääkintämajuri M H Rydman (nyk. lääkeverstii evp), sotatuomari oli hovioikeudenneuvos K A Järvilehto Viipurista ja sotilaspastorin tehtäviä

hoiti Terijoen ev.lut. seurakunnan kirkkoherra V Mutru. Pataljoonan aseteknikko oli S Eriksson ja kapellimestarina oli musiikkiluutnantti J Leskinen kymmenisen vuotta, mutta hän siirtyi sitten Ratsuväkiprikaatin kapellimestariksi, ja hänen tilallaan oli loppuaikana ennen sotia musiikkivänrikki E Oksanen. Esikuntavääpelinä oli Y Turunen, joka sotien jälkeen toimi vielä Vaasassa pataljoonan adjutantina ja luutnantina.

Kuten muutkin Kannakselle sijoitetut ns suoajoukot, oli myös silloinen JP 1 rauhankin aikana täysivahvuinen ts sillä oli suurinpiirtein sodanvahvuinen kokoonpano, sillä talvisodan syttyminen toi ainoastaan pieniä lisäyksiä vahvuuteen. Pataljoonan vahvuus oli siihen aikaan alun toistatuhatta miestä ja tästä johtuikin osaltaan se, että pataljoona huomattiin sikäläisissä oloissa ja olosuhteissa. Pataljoona käsitti paitsi edellämainittua esikuntaa kolme polkupyörä- tai sittemmin nimen muututtua jääkärikomppaniaa, konekiväärikomppania, tykkikomppania (jossa oli krh- ja jvtykkijoukkue) viestikomppanian ja aliupseerikoulun. 1. komppanian päällikkönä oli kapteeni E Backman (nyk. majuri evp). Hän toimi silloisen Etupyörä-lehden innokkaana päätoimittajana. Komppanian vääpelinä oli E Heliaho (nyk. kapteeni evp). 2. komppanian päällikkönä oli kapteeni L Sotisaari (nyk. kenraalimajuri evp), joka myöhemmin, sotien jälkeen, toimi Vaasassa pataljoonan komentajana. Hänet komennettiin kuitenkin SKK:uun oppilaaksi ja sodan aattona oli komppanian päällikön vs:na luutnantti R Honkanen (nyk. everstiluutnantti evp). Komppanian vääpelinä oli H Kerttula (myöhemmin kapteeni). 3. komppanian päällikkönä oli kapteeni A Kurenmaa (nyk. kenraaliluutnantti evp), mutta hän oli myös SKK:ssa oppilaana ja komppanian päällikön vs:na oli luutnantti T Kopra (nyk. kenraaliluutnantti ja 1. D:n komentaja). Talvisotaan lähti komppania kuitenkin luutnantti H Mikkolan (nyk. everstiluutnantti evp) päällikkyyden alaisena. Komppanian vääpelinä oli A Koppanen. KKK:n päällikkönä oli mestariampujana tunnettu kapteeni A Salo (nyk. kapt evp). Talvisotaan lähti komppania luutnantti R Västlin johtamana. Vääpelinä oli S Rantanen. Tykkikomppanian päällikkönä oli kapteeni A Hovi (nyk. everstiluutnantti evp), mutta hänet oli komennettu Armeijakunnan Esikunnan käyttöön Viipurin ja päällikön vs:na toimi luutnantti P A Vuorinen (kaatui kapteenina jatkosodassa). Komppanian vääpelinä oli M Matsi. Viestikomppanian päällikkö oli kapteeni T Hiltunen (nyk. everstiluutnantti evp), mutta sotaan lähtivät pataljoonan viestimiehet reservivänrikki Y S Toivianen (nyk. majuri ja ViestiV:n päällikkö) johdossa. Komppanian vääpelinä oli V Pyykkönen. Aliupseerikoulun johtajana toimi majuri K Breitholz (sittemmin everstiluutnantti, evp ja kuollut). Hän oli tulisieluinen upseeri, joka pani alulle "Rajakasteen" Rajajoessa. Koulun vääpeli oli E Saarimäki. Pataljoonan aliupseereista mainittakoon vielä Kuninkaallisessa Preussilaisessa Jääkäripataljoona 27:ssä palvellut pataljoonan lääkintävääpeli, jääkärivääpeli A Ikonen ja nivalalainen jääkärivääpeli E Vähäsarja.

Kun pataljoona oli muutenkin sodanvahvuinen kokoonpanoltaan, niin oli kantahenkilökunnankin lukumäärä melkoinen, sillä rajaseudun joukkoja pyrittiin säästämään upseeri- ja aliupseerikomennuksilta, jotka siihen aikaan vielä olivat aika rasittavia joukko-osastoille. Upseereita ja sotilasvirkamiehiä oli vuonna 1939 pataljoonan kirjoissa nelisenkymmentä. Aliupseereista mainittakoon vielä, että hyvin moni vanhemmista aliupseereista oli käynyt RUK:n ja niinpä he sitten sodan syttyttyä jatkoivat palvelustaan luutnantteina tai vänrikkeinä riippuen palvelusvuosista.

Sitten on ehkä aihetta siirtyä siellä vakinaista palvelusta suorittaviin varusmiehiin. Pataljoonan asevelvolliset tulivat pääasiallisesti Kannaksen, Turun Pohjoisesta, Hämeenlinnan, Lahden, Tuusulan ja Helsingin sotilaspireistä. Näin koostui pataljoonan varusmiesaines karjalaisista, uusmaalaisista, hämäläisistä ja varsinaissuomalaisista. Tämä ei mitenkään vaikuttanut haitallisesti siellä vallitsevaan hyvään henkeen, sillä kaikessa sovussa elivät samassa tuvassa vierekkäin Inon kalastaja ja stadin kundi. Harjoitusmahdollisuudet olivat suorastaan loistavat. Pyörillä liikkuva ja moottoriajoneuvoilla varustettu pataljoona ei ollut paikallisesti sidottu lähiympäristöön. Jokapäiväisinä harjoitusmaastoina olivat suositutja lännessä Tyrisevä ja Vammelsuu, pohjoisessa Raivola ja erittäinkin Puhtulanmäki, idässä Ollinpää ja Kellomäki. Ampumarata oli keskustasta n. 2 km:n päässä ja siitä runsaan kilometrin päässä oli Haukijärvi koskemattoman metsän keskellä. Ampumaradan käyttö ei jäänyt tuloksettomaksi, sillä ns Parolan kilpi oli pataljoonan hallussa useampana vuotena peräkkäin ennen talvisodan syttymistä. Mutta pyörilähän päästiin liikkumaan ja esim. hyvin tavallinen pyörämarssi — 150 km päivässä — kulki Terijoelta Kivennavalle — sieltä Raivolaan — Inon hävitetylle linnakkeelle ja rantatietä takaisin Terijoelle. Koulutus oli hyvin tiivistä ja tarkoituksenmukaista ja sitä edisti huomattavasti upseeriston ja kanta-aliupseerien runsaus, niinkuin edellä mainittiin. Komppaniassa oli yleensä paikalla paitsi päällikköä kaksi tai kolme nuorempaa upseeria.

Kun edellä mainittiin koulutuksesta, niin on syytä muistaa, että viimeisinä vuosina ennen talvisodan syttymistä lähetettiin pataljoonasta kesällä n kuu-kauden ajaksi Lappeenrantaan yksi konekiväärijoukkueella vahvennettu pp-komppania yhteistoimintaharjoituksiin ratsuväen kanssa. Vastaavasti saapui sieltä Terijoelle vahvennettu eskadroona joko Uudenmaan Rakuunarykmentistä tai Hämeen Ratsurykmentistä. Tällöin kokeiltiin toiminnassa ns Kevyttä Osastoa, joka vaikeasti johdettavana ja taktillisen käytön kannalta sekä muutenkin epäkäytännöllisenä poistettiin jatkosodan ensimmäisenä vuotena Puolustusvoimistamme. Se käsitti esikunnan, ratsuväki-eskadroonan, ppkomppanian ja moottoroidun kkjoukkueen. Kellomäellä, 5 km Terijoen keskustasta rajalle, majaili myös Ratsuväkiprikaatin kuuluva Erillinen Pioneerikomppania, jonka kanssa pataljoona oli, kuten luonnollista, jatkuvassa yhteistoiminnassa. Sen päällikkönä toimi majuri R Olanti

Käkisalmen Läänin Rykmentistä

Käkisalmen Läänin Rykmentin lyhytaikaiseen toimintaan kuului paitsi suojajoukkotehtävää, monipuolinen tull- ja poliisivartiointi Kannaksella. Tarton rauhan jälkeen siirtyivät viimeainitut tehtävät siviiliviranomaisille ja rykmentin pataljoonat jäivät polkupyöräpataljoonina suorittamaan suojajoukkotehtäviä entisille lohkoilleen. I pataljoona, jonka komentajana olin lyhyehkön ajan keväällä 1921 uudestijärjestelynkä jälkeen, on sama, joka nyt kantaa Pohjanmaan Jääkäripataljoonan kunniakasta nimeä.

I/KLR muodostettiin Terijoen rajavartiopataljoonan neljästä komppaniasta. Näissä oli koulutustaso ymmärrettävistä syistä sangen heikko. Rajan pinnassa vallitsi ennen lopullista rauhantekoa puoleksi sotatila, eikä rajavartiopataljoonalle kuulunutkaan varsinaista suojajoukkotehtävää. Tätä varten oli Keski-Suomen Rykmentti sijoitettu Kannakselle.

Pataljoonan neljästä komppaniasta oli kaksi vartiotehtävissä, ns. etuvartiokomppaniat ja kaksi takana koulutettavina. Vaihdon ansiosta saivat vanhemman ikäluokan miehet vielä ennen syksyllä tapahtuvaa kotiuttamistaan melko tehokasta jatkokoulutusta. Heidän tilalleen saapuneet alokkaat olivat saaneet neljän kuukauden alokas- ja erikoiskoulutuksen, ennenkuin joutuivat helmikuussa vuorostaan vartiotehtäviin. Etuvartiokomppanioissa oli määrä pitää koulutusta päivässä kolme tuntia, joista yksi oli oppitunti. Aliupseerit koulutettiin Divisioonan AuK:ssa, Viipurin Markovillassa. Aseistuksesta on mainittava, että konetuliaseet rajoituivat yhteen kevyeen konekiväärijoukkueeseen komppaniaa kohti.

Tuhkatiheään sattuneet rajakahakat, jotka jatkuivat Tarton rauhaan asti, tarjosivat jännitystä muuten yksitoikkoiseen vartiopalvelukseen. Ne eivät olleet kovin vakavaluontoisia, mutta ne pitivät yllä valpautta ja toden tuntua. Kahakat rajoituivat yleensä öiseen laukaustenvaihtoon, joka johtui arvattavasti

kummankin puolen pelosta tulla yllätetyksi tai pyrkimyksestä peloittaa toista puolta.

Rauhan astuttua voimaan vuonna 1920, kenttävartiota ja vartiotehtäviä voitiin huomattavasti vähentää ja koulutusta tehostaa.

Siihen aikaan pyrki Venäjän puolelta rajan yli huomattavan paljon pakolaisia, salakuljettajia, passittomia ja muissakin asioissa liikuskelevia ja osa oli päinvastaiseenkin suuntaan pyrkiviä. Näitä oli aikana 3. 2. -20—10. 4. -21 yhteensä yli tuhat henkilöä. Seurasimme jännittyneinä Kronstadtissa käytyjä taisteluja maaliskuussa 1921. Lopulta sieltä taukosi tykkituli ja suuri määrä venäläisiä pakolaisia tuli jään yli Suomeen. He olivat bolševikkeja vastaan taistelleiden sotilaiden jäännöksiä. Heidän määränsä ei sisälly em. lukuun.

Erikoista sodan tuntua antoivat myös syysmyrskyissä rantaan ajautuneiden lukuisten miinojen räjähdykset. Kellomäen kylässä rikkoutui useita ikkunoita niiden räjähdyspaineesta. Muistiini ovat jääneet monet jännittävät tarkastusmatkat yön pimeydessä pitkin historiallista Rajajokea.

Preussilaisen Jääkäripataljoona 27:n veteraanina minulla on toinenkin syy tervehtiä pataljoonaa, sen komentajaa, upseeristoa, aliupseeristoa ja jääkäreitä. Tänä vuonna on nimittäin kulunut viisikymmentä vuotta siitä kun jääkäriaate syntyi. Vuonna 1914 joulun kynnyksellä teki ylioppilaitten keskuskomitea anomuksen Saksan viranomaisille noin kahdensadan ylioppilaan lähettämiseksi Saksaan saamaan aseellista koulutusta mahdollista vapaustaistelua varten. Tästä sai alkunsa joukko-osasto, jonka perinteet olette saaneet vaalittavaksenne. Työssänne ja pyrkimyksissänne olkoon aina johtotähtenä, nykyisestä kansainvälisestä ajattelutavasta, puoluepyyteistä ja ihmisten olemassaolon kilpailusta huolimatta — Isänmaa.

(nyk. eversti evp). Tämän lisäksi oli Terijoella vielä Kannaksen Rajavartioston esikunta, jonka komentaja oli silloinen everstilutnantti K A Inkala.

Kun maailmansodan uhkaavat pilvet alkoivat muodostua taivaalle, niin alettiin maassamme talvisodan lähimpinä vuosina kiinnittää yhä suurempaa huomiota Kannaksen linnoittamiseen, johon osallistuttiin ympäri maata runsaasti vapaaehtoisin voimin. Luonnollista oli, että JP 1 sai myös varsin laajoja tehtäviä tässä suhteessa omalla etukäteen suunnitellulla viivytysalueellaan. Pataljoona johti ja suoritti linnoitustöitä a) omalta osaltaan b) vapaaehtoisella työvoimalla c) palkatulla työvoimalla. Työmaiden johto, järjestely, valvonta ja töiden suoritus ulottui sangen

laajalle alueelle. Paitsi lähempänä olevia työkohteita kuten esim. alue Kellomäki—Tyrisevä—Vammelsuu, niin oli työkohteita mm Uudenkirkon pitäjässä, Rieksjärven ja Vammeljärven kannaksella Kirsinälän, Lempiälän ja Kirjavalan kylissä.

Pataljoonan elämää Terijoella väritti rajan läheisyys. Muistettakoon, että Kronstadtin linnoitusvyöhykkeelle oli rantaviivasta etäisyyttä ainoastaan 18—20 km ja Kronstadtin silhuetti piirtyi aina taivaanrannalle. Luutahännän mutkaan linuntietä rajalle oli ainoastaan 8 km. Todellisuuden tuntu elähdytti pataljoonan rauhanaikaista toimintaa, joten ei ollut ihme, että Jääkäripataljoona 1 kuului silloisten Puolustusvoimiemme valiojoukkoihin.

Sotilaan ”Vihreät sisaret”

”Me pyrimme järjestämään varusmiespojille koteja, joissa vallitsee hyvän suomalaisen kodin henki, joissa nuoret miehet tuntisivat olevansa ystävien parissa ja joissa heille aineellisten antimien lisäksi tarjotaan hyvää — iloista tai vakavaa — mutta ei koskaan arvotonta ajanvietettä”.

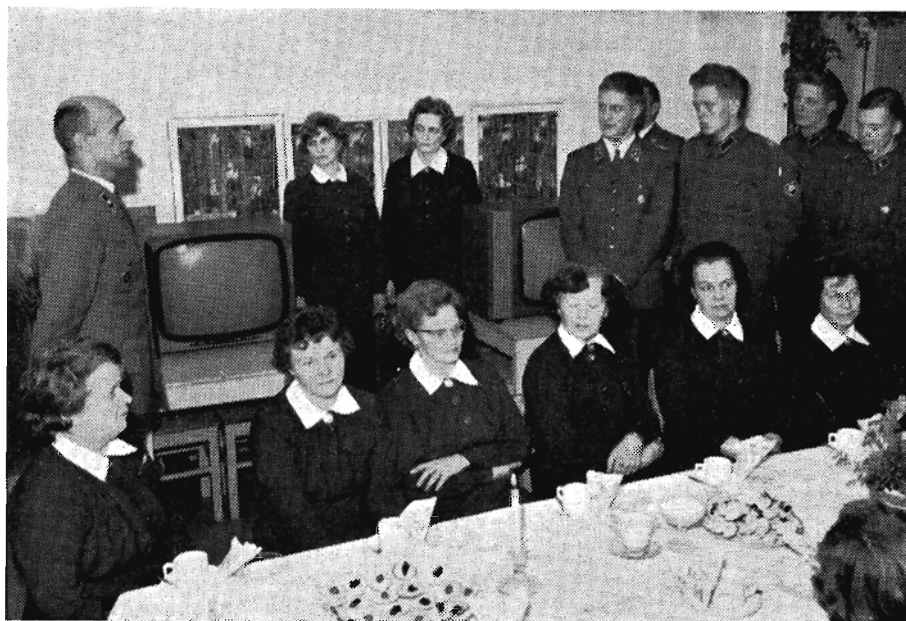
Sanat ovat erään entisen sotilaskotiliiton puheenjohtajan ja erinomaisesti kuvastavat sotilaskotityön henkeä. Itsenäisyytemme alkuvaiheissa vuonna 1918 luotiin Suomen oma armeija, joka joutui työskentelemään varsin vaikeissa olosuhteissa: kasarmit olivat entisiä venäläisiltä perittyjä, ja esim. elintarvike- ja vaateustilanne oli kehno. Silloin maamme isänmaallisesti valveutuneet naiset halusivat tehdä jotain armeijan hyväksi. Eräs kansanedustaja — nainen — lausui noihin aikoihin eduskunnassa: ”Kun me velvoitimme miehisen nuorison maattamme puolustamaan, niin näille nuorille pitää siinä suhteessa antaa kaikki tarpeellinen apu sekä kaikki tarpeelliset välineet ja heidän olonsa pitää järjestää niin hyväksi kuin mahdollista.”

Saksasta palanneet jääkärimme kertoivat siellä olevista n.s. sotilaskodeista, ja niiden tapaisia ryhdyttiin perustamaan Suomenkin asevelvollisten hyväksi. Sotilaskoteja syntyi eri puolille maata — 12 paikkakunnalle — jo tuona samaisena vuonna 1918, mm. tämä Vaasan Sotilaskotiyhdistyksen ylläpitämä koti on niitä ensimmäisiä. Alussa lainaamani sotilaskotiliiton puheenjohtajan ajatus oli ja on niiden toiminnan periaatteena. Aluksi sotilaskodit toimivat täysin erillisinä ja vailla yhteistä keskuselintä. Ne sijaitsivat kaukana kasarmialueitten ulkopuolella, kaupungilla, ja olivat lähinnä iltalomanyhtymäpaik-

koja. Vähitellen pyrittiin yhtenäisiin toimintamuotoihin, ja Helsingin Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtajan, rouva Katri Bergholmin ehdotuksesta perustettiin sotilaskotiliitto, jossa eri sotilaskotiyhdistykset ovat jäseninä. Tänä vuonna on kulunut 46 vuotta ensimmäisten sotilaskotiyhdistysten perustamisesta, ja maassamme on nyt nelisenkymmenen yhdistyksen ylläpitämiä sotilaskoteja yli 80, leirikoteja parikymmentä ja kanttiineja kolmattakymmentä. Sotilaskotisisarien lukumäärä on noin 6.000.

Vuosien kuluessa sotilaskotityö on kehittynyt ajan vaatimusten mukaiseksi, mutta perusaate on pysynyt samana: palvelunhaluiset ja isänmaallisesti ajattelevat naiset suorittavat palkatonta, vapaaehtoista työtä sotilaitten viihtyisyyden hyväksi. Toiminta on täysin epäpoliittista, halutaan vain auttaa varusmiehiämme.

Nykyään sotilaskodit yleensä sijaitsevat kasarmi-alueilla, kuten Vaasankin sotapesä, joka palvelee Pohjanmaan Jääkäripataljoonan miehiä. Alokkaat pääsevät vain harvoin kasarmien ulkopuolelle, siksi on oikein ja kohtuullista, että sotilaskoti on lähellä ja siellä voi viettää vapaa-aikaansa lukemalla sanomaa- ja aikakauslehtiä, soittamalla pianoa, pelaamalla pelejä, katsomalla televisiota tai seurustelemalla toisten poikain kanssa. Sotapesä on myös melko hyvin varustettu sotilaan pieni tavaratalo, josta saa ostaa erilaisia tarvikkeita, kuten paperi- ja kemikaalialan tuotteita, postimerkkejä ja moninaisia sotilaan varusteisiin kuuluvia esineitä. Pääasia taitavat kuitenkin olla kahvi ja possut sekä muut syötävät ja juotavat. Sotilaskoti pyrkii myymään mahdollisimman hyvää

Vaasan Sotilaskotiyhdistys luovutti 10. 12. 63 televisiovastaanottimia varusmiesten viihdytystoimintaa varten.

mahdollisimman halvalla, niinpä hinnat ovat kauppa-
liikkeitten hintoja huomattavastikin alhaisemmat.

Tärkeintä on, että sotilas voi mennä sotapesään
muuten vain, ilman ostamistarkoitusta, vain rentou-
tumaan ja olemaan hetken vailla sotilaallista kuria,
vapaasti. Yhtä tärkeää on, että sotilaskodissa poikaa
ei uhkaa mikään niistä vaaroista, joita kaupungilla
on aina tarjona monenlaisia. Sotilaskodissa on sekä
vapaa että turvallinen olo. Naisen, sotilaskotisaren,
läsnäolo lisää kodikkuuden tuntua ja ehkäisee esim.
raa'an ja sopimattoman kielenkäytön, siis luontevasti
kohentaa nuorten miesten käytöstä ja siten kasvattaa
heitä. Nykyään puhutaan paljon nuorison huonosta
käyttäytymisestä julkisilla paikoilla, mutta ainakin
Vaasan sotilaskodissa on vuosien mittaan saatu
todeta, että nuoret miehet käyttäytyvät hyvin, sillä
moitetta, pahoja sanoja ja kiroilua eivät sotilaskoti-
sisaret ole juuri kuulleet kiireisimpinäkään aikoina,
jolloin pojat joutuvat jonottamaan ostovuoroansa.

Aivan ensimmäisen kosketuksen sotilaskotityöhön
vaasalainen nuori mies saa kutsunnoissa, joissa
nykyään kaupunki tapaa tarjota kahvit pojille. Kah-
vin keittävät ja tarjoilevat sotilaskotisaret, mutta
suurin osa kutsuntatilaisuudessa olevista pojista ei
varmaan tiedä, mikä "univormu" naisten yllä oleva
vihreä puku oikein on. Sitten aikanaan vedettyään
ylleen kenttäharmaan varusmiehet kutsutaan sotilas-
kotiyhdistyksen n.s. tulojuhlaan. "Vihreät sisaret"
järjestävät tähän juhlaan ohjelmaa ja tarjoavat hyvät
vehnäskahvit. Tämän ensimmäisen juhlan ja kotiut-
tamisjuhlan välillä nuori sotilas ehtii lukemattomat
kerrat käydä sotilaskodissa ja näkee siellä työsken-
televiä "vihreitä sisaria." Tosin kodissa on aina pal-
kattua henkilökuntaan, mutta sen jäsenet ovat
samalla myös varsinaisia sisaria, jotka osallistuvat
vapaaehtoiseen työhön. Kukin vuorollaan sisaret suo-
rittavat päivystystyötä, siitä johtuu, että myyntipöy-
dän takana on aina uusia kasvoja. Eräät sisaret ovat
erikoistuneet kirjastotoimintaan ja huolehtivat soti-
laan henkisestä ravinnosta pitämällä kerran viikossa
auki kodin lainakirjastoa, huoltamalla kirjoja ja
hankkimalla uusia.

Kaikki tämä osuu joka pojalle. Lisäksi on monen-
laista erikoistytöä. Osa varusmiehistä koulutetaan
aliupseereiksi, osa näistä edelleen upseereiksi. Näillä
pojilla on juhlatilaisuuksia, joiden tarjoilun sisaret
hoitavat. Joskus pojat sairastuvat sotaväessä niinkuin
siviilissäkin. Määräaikoina sisaret käyvät tervehti-
mässä potilaita kahvia ja hedelmiä viemisinään.
Muutamat pojat käyvät rippikoulun vasta sotaväessä,
ja heidän konfirmaatiopäivänään sotilaskotisaret
tarjoavat tavallista juhlavammat kirkkokahvit soti-
laskodissa. Siihen pikku juhlatilaisuuteen kutsutaan
päähenkilöiden lisäksi heidän paikalla olevat omai-
sensa, sotilaspastori, poikien komppanioitten päälli-
köt ja vääpelit sekä pataljoonan komentaja tai hänen
edustajansa. — Myös maastossa sotilaskoti on silloin
tällöin mukana, juhannusjuhlassa niin ikään, ja jou-
luna jokainen varusmies saa sotilaskotiyhdistykseltä
pienen herkkupaketin.

Muuan varsin tärkeä sotilaskotiyhdistyksen toimin-
tamuoto on lahjoitukset. Televisioita, radioita, pelejä,

SOTILASMESTARI VÄINÖ PÖNTINEN

syntynyt 18.2.1919 Ristiinassa, kuoli 12.8.1963 Vaasassa
sydänkohtauksen murtamana.

Hän astui asevelvollisena palvelukseen Pp.Koul.K 2:een
v 1940 ja siirrettiin samana vuonna Jääkäripataljoona 1:een.
Kanta-aliupseerina astui hän palvelukseen Jääkäripataljoona
1:een 31.3.1945 ja palveli saman pataljoonan riveissä aluksi
huoltoaliupseerina ja vuodesta 1948 lähtien komppanian vää-
pelinä sekä vuoden 1961 lopusta lähtien pataljoonan vas-
tuunalaisena varastonhoitajana kuolemaansa asti.

Hän osallistui pataljoonan mukana taisteluihin 1940 Niet-
järvellä, 1941—43 Ilomantsin, Tolvajärven, Onkamuksen,
Kentjärven, Kontupohjan, Karhumäen ja Tulovojan suunnissa.
Haavoittui Onkamuksessa molempiin reisiin 28.8.1941. 1943
puolustusvaiheen aikana Lempaalan lohkolla, 1944 Mustä-
mäen, Liikolan, Kanneljärven, Kaukjärven, Vammeljoen,
Ruukin, Summan, Tervajoen, Santajoen ja Ilomantsin korpi-
taisteluihin.

Kunniamerkit Mm 1939—40, Vm 2 v. 1941, Vm 1 v. 1942,
Mm 1941—45, SVR M kr v. 1961.

Ylennykset korpraali 26. 6. 1940, alikersantti 23. 8. 1940,
kersantti 30. 1. 1942, ylikersantti 1. 9. 1943, vääpeli 7. 10.
1944, ylivääpeli 1. 12. 1956, sotilasmestari 1. 7. 1963.

Yllätään poismennyt rehtiä, hyväsydämistä ja isällistä
palvelustoveria ja ystävää jäivät kaipaamaan omaiset, palve-
lustovertit ja laaja ystävien piiri.

palkintoja ja muuta sopivaksi katsottua lahjoitetaan
varusmiesten hyväksi tarpeen mukaan, ja tarvetta
on aina.

Aivan erityisen mieluinen tehtävä oli Vaasan Soti-
laskotiyhdistyksellä kaksi vuotta sitten, kun se lah-
joitti Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle uuden lipun
entisen, kuluneen, tilalle. Siitä lahjoituksesta yhdis-
tys on syystä ylpeä, onhan joukko-osaston lippu isän-
maallisuuden ja puolustusvalmiuden vertauskuva ja
samojen pyhien asioiden tunnusmerkki, joiden puo-
lesta sotilaskotityötäkin tehdään. Sitä työtä tekee

"HUONON TUURIN KORPRAALI"

Tarkoituksena on lyhyesti "Etupyörän" palstoilla tarinoida tapaus erään mukanaolleen kehnosta "tuurista" yli parivuosisikymmentä tapausten jälkeen oma-kohtaisena muistikuvana nuoremmille jääkäreille.

Hyvä tuuri ei nähkääs aina seurannut "rintamajermua". Korpr H oli niitä veikkoja, joita epäonni alkoi jäljittää kaikkialla, jopa pokkapelissäkin. Muutaman kuukauden alokaskoulutuksen jälkeen hänet, kuten muutkin ikäluokkansa jääkärit, kelpuutettiin sotaan. Hyökkäysvaiheen alkuaikoina hän soti itsensä kopraaliksi pelottomana kp-miehenä VM:n kera.

Ilomantsin Hirvivaarassa taistelumelskeen aikana heinäk. -41 kertojan toimiessa komppanian "Äitinä", tapasin korpipolulla korpr H:n, joka oli pyrkimässä taaksepäin haavoittuneiden mukana. Huomautin sivumennen korpr H:lle, että nenä näyttää väärää etene-
missuuntaa, ennenkuin ehdin huomata, että mies oli haavoittunut ja veressä. Luoti oli sopivasti taikka sopimattomasti lävistänyt käden ranteen ja kyynärpään välistä. Annoin hänelle ensiapua ja kehoitin seuraamaan muiden mukana joukkosidontapaikalle. Tehtyäni tavanmukaiset tappioilmoitukset, joita näinä päivinä ja öinäkin oli laadittava useita kompaniassani. Tapaus unohtui hyökkäysvaiheen taistelujen tiimellyksessä.

Pataljoonan eteneminen oli jo jatkunut kauaksi Itä-Karjalaan rajan taakse Kendjärvelle, joka on n. 30 km länteen silloisesta Äänislinnasta. Kovat taistelupäivät 14—16. lokakuuta -41 olivat harventaneet tuntuvasti rivejä, niin saimme komppaniaan muuttaman täydennysmiehen. Suomen Armeijan "Salainen ase" (II lk. nostomiehet) oli saapunut rintamalle täydentämään aukkoja rivissä.

Iltahämärässä miehet ilmestyivät leirialueelle ja porukan ilmoitti korpr H, joka itsekin palasi sotasa-
raala- ja lomamatkoilta. Kehoitin häntä muiden mukana majoittumaan "Töpinän" teltaan evästyksellä, että seuraavana aamuna klo 4.00 on lähtö linjaan Vitkitsan kylän suuntaan, jossa komppania oli varmistustehtävissä.

Täsmällisesti oli lähtö, alkumatkaa tehtiin k-autilta ja kelvollisen maantien päättyessä saatiin kolon-

nasta pari "luupäähevoskopukkaa" joilla loppumatka vietiin a-tarvikkeita ym. perille.

Komppanian päällikkö ltn Eino Eerland Harju (Kalpea Kamala) määräsi korpr H:n komentoryhmään lähetiksi antaen samalla hänelle jonkun pienen lähettitehtävän käydä näköyhteyden päässä olevassa joukkueessa. Samanaikaisesti kertoja suoritti omia tehtäviään, jaoin kenttäpostia, tupakkaa ja olipa jollekin lomapaperitkin karttalaukussani.

Jonkunlainen rähinä oli samanaikaisesti käynnissä koska muistan, että harhaluodit viheltelivät ja joku porukasta huusi, että "felltari" kanssa matalaksi.

Ei aikaakaan kun lääkintämiehet tulivat kantaen paareilla haavoittunutta ja kukapa muu kuin korpr H siinä makasi ja sadatteli huonoa "Tuuria". Tapaus oli hieman erilainen kuin ensimmäisellä kerralla, hän pyysi nostamaan varovasti itsensä vatsalleen ajoneuvoon. Repäisin puukolla asetakin ja paidan selästä, jolloinka huomasin pari reikää hartioissa joista kummastakin ilmakuplat tulivat veren mukana. Tapaus näytti olevan sitä laatua, että paikallaolijat arvelivat matkan alkavan viimeiselle retkelle. Taas merkinnät tappioilmoitukseen ja asia jäi silleen.

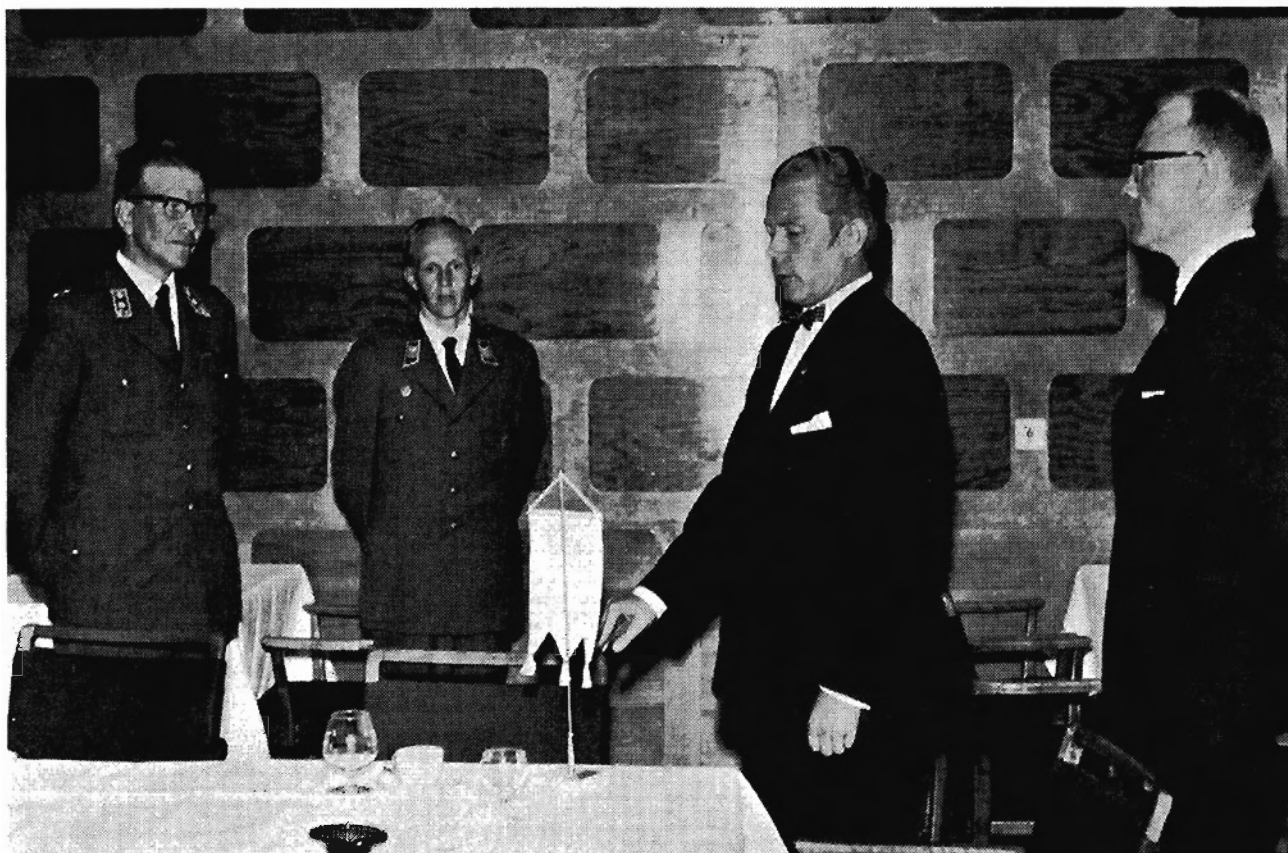
Kevättalvella -42 ollessani asioimassa Sungun niem-
en Tulvojan kylässä patalj. esik:ssa huomasin tutunomaiset hartiat, jotka epätoivoisesti vähemmän terävällä sahalla yrittivät saada hirrestä polttopuita ja sahaaja tietysti oli korpr H. Hän kertoi taas palanneensa omaan porukkaan sotasaairaalaretkiltä B-2 miehenä kelpuutettuna esik. huoltomieheksi. Jonkun ajan kuluttua kerrottiin, että korpr H:lla oli jälleen ollut huonoa "tuuria". Nim. asia oli sillätavalla, että asemasodan aikana rintamantakaisissa siviilikylissä oli pojilla joskus tapana — ja kun sotapoliisinsilmä ei ollut näkemässä — pitää yhdessä "Dievusköjen" kanssa nurkkatansseja, mikä oli ankarasti kielletty.

Näihin kalentoihin oli korpr H:kin suunnannut lapikkaansa. Lieneekö sitten tullut jotain erimieli-
syyksiä naapuriporukan poikien kanssa, koska tieto kertoi, että retki päättyi JsP:lle lisäyksellä: Nyt purivat omat koirat huonontuurin H:aa.

jokainen asevelvollinen jo varusmiehenä ollessaan ja sitä työtä hän tekee siviilissäkin ahertaessaan sivistyneen ja turvatu yhteiskunnan hyväksi.

Sotilaskotisisaren työn aatteellisina kannustimina ovat koti, uskonto ja isänmaa. Hänen suurenmoisena

palkkanaan on hyvä mieli siitä, että hän on tehnyt jotain varsin tarpeellista varusmiespoikien ja siis koko isänmaan hyväksi. "Työmme kohteena on Suomen sotilas. Häntä tahdomme palvella niin rauhan kuin sodankin aikoina."

SVUL:n EP:n piirin puheenjoht, ekon O Kurikka luovuttaa SVUL:n stondaarin ev Yliriskulle

Ylik O KUJANPÄÄ:

Urheilurintamalla vilkasta

Pataljoonan urheilijat ovat menestyneet kohtalaisesti Puolustusvoimain kilpailuissa, heistä parhaiten kok O Junttila, joka voitti varusmiessarjassa suunnistuksen Puolustusvoimain mestaruuden. Yleisurheilussa voitti kok P Helin Puolustusvoimain mestaruuden viisi-ottelussa, uudella Puolustusvoimain ennätyksellä 2900 pistettä. Kok R Häkkinen saavutti toisen sijan moukarinheitossa. Mestaruusluokkaan ovat yltäneet viime vuonna kok O Junttila ja P Helin.

Jalkapalloilijat menestyivät erinomaisesti voittaen 1. D:n mestaruuden täysin ylivoimaisesti ja Puolustusvoimain loppuottelussa saavuttivat neljännen sijan. Pesäpallossa saavutti joukkue toisen sijan 1. D:n otteluissa. Menestys olisi ehkä ollut parempikin elleivät ikävät loukkaantumiset olisi heikentäneet joukkuetta. Joukkueessa pelasivat seuraavat henkilöt: kapt K Talvisto, vänr M Lakaniemi, vänr V Sippola, kers V Herranen, opp A Piuva, korpr J Heinola, alik V Koskimies, opp J Hosio ja jääk A Paldanius. Kantahenkilökunta osallistui pesäpallossa kaupungin B-sarjaan ja menestyi erinomaisesti nousemalla A-sarjaan. Joukkueessa pelasivat kapt K Tal-

visto, ylil P Auvinen, sottekn L Ryytänen, vänr M Lakaniemi ja V Sippola, ylik O Kujanpää, O Lehto, M Nikula, E Tuomisto, kers A Aho ja värvätty A Mäkelä.

Kävelen-Kuntoa kilpailuissa oli pataljoonan yksiköillä menestys erinomainen, sillä Puolustusvoimain sarjan voitti TkK, toisena oli 2.K ja kolmantena 1.K. Paavon polku kilpailuissa oli 1.K seitsemäs, 2.K kahdeksas, TkK kymmenes, ja AuK kahdestoista.

Vänr O Junttila

1. D:n jalkapallomestarit -63. Takana seisomassa: Valmentaja vääp A Saastamoinen, alik J Raunio, alok G Lapveteläinen, alik R Seppälä, jääk M Latvala, alik Sallinen, opp T Aro, jääk E Metsä, alok J Sjöblom, alik M Rappe, alik T Kuusiniemi, alik Hjort. Keskellä: jääk J Järvinen, jääk P Jääskeläinen, alok O Salonen: Edessä: jääk L Mäkelä, kok B Sund, alok S Kuusisto.

Oiva ampumahiihtäjä Pataljoonalla

Pataljoonan palveluksessa olevasta ylik Esko Tuomistosta on vuosien varrella kehittynyt Pv:n eturivin ampumahiihtäjä. Saavutuksista voidaan mainita SVUL:n Etelä-Pohjanmaan piirin mestaruus 1963, sekä 6. sija Aliupseeriliiton mestaruuskilpailuissa Mikkelissä 22. 2. 64, missä hän ampui 20 ls:sta 19 tauluun.

Hän on vuosien varrella osoittautunut erinomaiseksi hiihtäjäksi saavuttaen piirinmestaruuskilpailuissa hyviä sijoituksia ollen I lk hiihtäjä. Nyt hän on pääasiassa keskittynyt ampumahiihtoon. Piirin tilastoissa hänet on luokiteltu I lk:aan.

Vaasan Sotilaskotiyhdistys

tervehtii

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAA

Napuen taistelun 250-vuotismuisto

Helmikuun yhdeksäntenätoista tuli kuluneeksi neljännesvuosituhat Napuen taistelusta, joka ratkaisi maan kohtalon isonvihan aikana. Napuessa suomalainen sotajoukko on kärsinyt yhden katkerimmista tappioistansa. Mutta tappion suuruus ei yksin selitä, miksi Pohjan Kyrön väki yli tuhatpäisenä kokoontui jokensa rantamille viettämään taistelun muistojuhlaa. Kyrönjokivarren pellot ja metsät ovat nähneet suomalaisen vapaudenrakkauden ja maanpuolustustahdon kaksisataa viisikymmentä vuotta sitten, ja Pohjanmaalla, kansallisen vapautemme kehdoissa, kasvaneet nykypäivän mies ja nainen kunnioittivat esi-isänsä muistoa, samaistivat oman kansalaiskuntonsa ja uhrivalmiutensa menneiden polvien esimerkkiin.

Tämän hetken maanpuolustajien etujoukko: Pohjanmaan Jääkäripataljoona, Ilmasotakoulu ja Pohjanmaan Ilmatorjuntapatteristo osallistuivat muistojuhlan ohjelmaan esittämällä taistelunäytöksellä. Näytökseen osaa ottanut kahdeksankymmenen jääkärin osasto saapui Isoonkyröön päivälleen ja ehkä myös tunnilleen neljännesvuosituhatta myöhemmin kuin samoille seuduille etelästä vetäytynyt kenraali Armfeltin ryysyinen armeija. Silloin olivat tänne kokoontuneet myös lähimaakunnan n.s. viisikkäät ja nostoväki. Armfeltilla oli ollut edessään taistelu kaksinkertaista ylivoimaa ja vihollisen valiojoukkoa vastaan.

Jääkäreiden pyörämarssi suoritettiin kahdenkymmenen asteen pakkasessa. Näytöksen harjoittelun jälkeen oli vastassa juhlan ystävällinen järjestelytoimikunta ja iltahartaustilaisuus kirkossa, missä kenttäpiispan puhe viritti mielen tulevan sunnuntain juhlaan. Vieraanvarainen Isokyrö tarjosi kirkkokah-

vit ja ohjelmallisen illanvieton jääkäreille, jotka puolestaan esittivät vanhemman saapumiserän kotiuttamisjuhlaan harjoittelemansa runon. Teltoille palatessa lumi kirskui terävästi saappaiden alla, niin kuin se varmaan kirskahdelti niidenkin suomalaisten saappaissa, jotka täällä lähes kolme vuorokautta olivat odottaneet maahanhyökkääjää. Illan äänetön pimeys sai mielikuvituksen liikkeelle. Isonvihan aikaisen lineaari- ja kaarlelaistaktiikan erikoispiirteenä oli reservin puuttuminen. Mutta jos Armfeltilla olisi ollut tämä vajaa jääkärikomppania reservinään nykyaikaisine aseineen ja määrävahvaisine ampumatarvikkeineen, niin olisiko silloin Daniel Medelplanin-kaan tarvinnut kaivertaa aapista puulevyille?

☆

Armfeltin taisteluajatuksena oli ollut hyökätä ennenkuin Galitzin olisi ehtinyt ryhmittää koko voimaansa taisteluun. Armfeltin hyökkäys näytti onnistuvan. Taistelu oli alkanut kello 13.30 suomalaistykistön tappioita tuottaneella tulella, jalkaväki oli edennyt niin raivoisaa lähitaistelua käyden, että venäläisten koko rintama alkoi horjua. Kello oli jonkin verran yli neljäntoista ja Armfelt luuli jo voittaneensa. Hänen kaikki voimansa olivat kuitenkin sidotut taisteluun. Galitzin oli tiennyt tämän ja lähettänyt kaksituhatta viisisataa miestä reservistään koukkaamaan pohjoisesta Armfeltin rintaman selustaan. Tämä ratkaisi taistelun. Kun yksi venäläinen ratsuväkirykmentti oli päässyt kiertämään suomalaisten oikean sivustan etelästäkin, oli Armfeltin voimat täydellisesti saarattu. Pienissä ryhmissä suomalaiset yrittivät murtautua saartorenkasta. Tässä kuolinkampailussa jalkaväki kärsi kuudenkymmenen kahdek-

Seppelienlasku viime sotien sankarihaudalla Isossakyrössä 16.2.1964. Etualalla I.D:n komentaja kenr T Kopra, hänestä oikealle hovioik. presidentti E Corell ja maaherra K G R Ahlbäck, vasemmalla PohmSl:n komentaja ev E Nuolimaa.

Tähdenvälejä kuluneelta vuotiskaudelta

Pataljoonan 42-vuotispäivää vietettiin perinteellisesti Vaasassa. Juhlan aikana todettiin pariinkin otteeseen sen voivan olla viimeinen täällä vietetty vuosijuhla. Etupyörän nyt ilmestyessä 43-vuotispäivänä olemme täällä vieläkin, mutta tällä kerralla on varmemmat takeet seuraavan vuosijuhlan viettämisestä Sodankylässä.

Viime vuospäivän ohjelman aloitti jumalanpalvelus kaupungin kirkossa. Siellä saarnasi past Onni Lönnroth saarnansa lähtökohtana esimerkkinä olemisen velvollisuus ja vastuu, Matt. 5: 13—16.

Jumalanpalveluksen jälkeen pataljoona marssi Raastuvankatua Korsholmanpuistikolle suorittaen kasarmialueen päälipputangon luona ohimarssin, jonka otti vastaan pataljoonan komentaja evl O E Ylirisku. Paraatia komensi kapt A Siltala.

Aamupäivällä käytiin laskemassa seppeleet sankarihaudalle ja jääkäripatsaalle.

Päiväjuhla ruokalassa alkoi siten, että lippu tuotiin sisään Jääkärimarssin sävelten soidessa. Varuskuntasoihtokunta soitti sitten musl Leo Tuulen johdolla Armas Järnefeltin "Korsholman", minkä jälkeen komentaja evl Ylirisku piti tervehdyspuheen. Hän mainitsi mm, että määräämällä JP 1:n vuosipäiväksi Joutselän taistelun päivä, on haluttu tehdä kunniaa suomalaiselle taistelutaidolle. Tänäkin aikana tarvitaan sitä taitoa, ei siksi että haluaisimme kilpailulla vallasta ja alueesta, vaan siksi, että vain niin kauan kuin pystymme säilyttämään vapautemme, voimme kehittää suomalaista yhteiskuntaa. AuK:n kuoron lausuttua V. A. Koskenniemen runon "Jääkärilipulle" esitti kapt A Siltala pataljoonan historiikin korostaen JP 1:n maineikasta osuutta talvi- ja jatkosodan kovissa taisteluissa, jotka vaativat monen jääkäriin hengen. Näiden kaatuneiden muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella.

Varuskuntasoihtokunnan esittämän marssin jälkeen Vimpelin ja Peräseinäjoen kuntien edustajat lahjoittivat pataljoonalle kuntiensa vaakunat liitettäväksi vaakunaseinälle pataljoonan aikaisemmin saamien lukuisten Pohjanmaan kunnanvaakunoiden joukkoon. Lahjoittajat toivoivat vaakunoiden symboloivan niitä lujia siteitä, millä Jääkäripataljoona on kiinni nykyi-

sessä kotimaakunnassaan, ja mistä se voimansa imee. Komentaja kiitti kuntien edustajia vaakunalahjoituksesta.

Tervehdysten sarjan aloitti ev E Nuolimaa onnitellen pataljoonaa. Lisäksi kuultiin eräiden yhdistysten tervehdykset ja luettiin vuosijuhlaan lähetetyt onnitelutervehdykset, joita oli tullut mm. JP 1:n Killan laihialaisilta jäseniltä ja Killan Oulun alaosastolta.

Kun pataljoonan lippu oli poistettu salista Pori-laisten marssin sävelten saattamana, seurasi monipuolinen ja maittava juhlaa, jonka aikana Varuskuntasoihtokunta huolehti musiikista. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Vaasan marssiin.

✱

Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä oli yhdessä Vaasassa olevien aluejärjestön esikuntien kanssa paraatikatselmus ja kenttäjumalanpalvelus kasarmin kentällä.

Paraatia komensi evl O E Ylirisku, joka ilmoitti joukot tasan klo 10 varuskunnan päällikölle, ev E Nuolimaalle.

Katselmuksen jälkeen pidettiin kenttäjumalanpalvelus, jossa past H Rajalahti palautti mieliin Suomen Marsalkka Mannerheimin muistelmien viimeiset sanat, jotka muodostavat ikäänkuin testamentin kansallemme. Jos pidämme kiinni isiltä peritystä uskosta, isänmaanrakkaudesta sekä päättävästä ja uhrivalmiista puolustustahdosta, voimme luottavaisina katsoa tulevaisuuteen.

Tämän jälkeen puhui ev E Nuolimaa, joka tarkasteli puolustusvoimain merkitystä sinä neljänkymmenen viiden vuoden aikana, mikä meillä nyt on takanamme. Puhuja totesi, että voidaan olla yksimielisiä siitä, että Puolustusvoimamme ovat täyttäneet niille annetut tehtävät, vaikka niiden varustamiseen ei ole aina uhrattu riittävästi varoja. Kun saamme puolustustahdon koko kansaan, voimme luottavaisesti katsoa edessä olevalle taipaleelle. Lopuksi puhujan kehoituksesta kohotettiin kolminkertainen eläköönhuuto isänmaalle.

Paraatijoukot suorittivat ohimarssin päälipputangon luona, missä sen otti vastaan ev Nuolimaa seu-

san prosentin tappiot, armeijan kokonaistappioiden ollessa viisikymmentä seitsemän prosenttia. Napuen kentälle jäi yli kaksituhatta suomalaista miestä.

✱

Vaikka Napue onkin sotahistoriamme ehkä synkimmän tappion paikka, se tuo kirkkaasti esille aikansa maanpuolustustahdon ja suomalaisen korkean kansalaisuuden lojaalisuudessa ylipäällikköä ja esivaltaa kohtaan. Kostianvirran tappion jälkeen, kun Armfeltin armeija oli hajaantunut ja Etelä-Suomi joutunut vihollisen haltuun, oli tilanne varmasti toivo-

ton. Mutta suomalainen talonpoika halusi vielä taistella itsemääräämisoikeudestaan. Kun perhe oli huollettu ja saatu talvivarusteet, palattiin takaisin lippujen alle. Se armeija jätti jälkipolville vaikuttavimman todistuksen uskollisuudesta ja rakkaudesta kotimaahan.

Napuen miesten henki ja taistelutahto ovat tulleet meille vuosisatain takaa veren perintönä vahvistuen sukupolvi sukupolvelta. Me osaamme tarvittaessa taistella metsissämme. Vain oppi ja välineet ovat muuttuneet, eivät sydämet.

Ylil M Lähteenmäki

rassaan mm. maaherra K G R Ahlbäck sekä kaupungin ja eräiden kansalaisjärjestöjen edustajat.

Ohimarssin jälkeen kokoonnuttiin ruokalaan ohjelmalliselle juhلالunaalle. Ohjelman aloitti Varuskuntasoitto-kunta esittämällä musl Leo Tuulen johdolla Järnefeltin sinfonisen runon Korsholma. Evl O E Ylirisku lausui kutsuvieraat tervetulleiksi mainiten lipun ja sille vannotun sotilasvalan merkityksestä. Sanat saattavat unohtua, mutta velvoitus säilyy myös rauhan päivinä.

AuK:n oppilaat esittivät opp Turusen johdolla kuorolausuntana Lauri Pohjanpään runon Suomen lipulle.

Sitä seurasi kapt A Siltalan puhe, missä hän tarkasteli nyt juhlistavan lipun historiaa, sen alkuperäistä merkitystä taistelussa kokoontumismerkkinä ja suunnanosoittajana, mistä tehtävistä se on tullut itsenäisen valtakunnan tunnusmerkiksi. Tästä seuraa, että käsitteet isänmaa ja lippu kuuluvat läheisesti ja erotamattomasti yhteen. Puhuja selvitteli kuinka me itse olemme osa isänmaata, jonka vapaus on meille elinehto. Lippu on julistamassa kansallemme vapauden sanomaa, sen vapauden, jota ei ole ilman uhreja saatu eikä säilytetty. Edelleen me nykypäivän suomalaiset olemme lippumme vartioita ja lipunkantajia kukin vuorollamme valmiina ottamaan vastuun suoraselkäisenä mitään pelkäämättä. Puhuja korosti tämän päivän jääkärien tehtävää olla isänmaan ja lipun etuvartijana.

Puheen päätyttyä soitto-kunta esitti Yrjö Kilpisen Lippulaulun, jonka jälkeen ev Nuolimaa luovutti tasavallan presidentin varuskunnassa palveleville henkilöille myöntämät kunniamerkit. Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan ritarimerkin sai evl O E Ylirisku ja saman ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein yliv Levi Lindell. Ohjelmassa seurasi juhلالounas, minkä jälkeen tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Vaasan marssiin.

✧

Tuhansien jyvien tukkipuiden alut saatettiin otolliseen maaperään Laihian, Vähänkyrön ja Jurvan metsissä, kun kolmesataa jääkäriä osallistui TT-tem-paukseen.

Niinkuin maanpuolustuskin on koko kansan asia, on sitä myös vastuun kantaminen maallemme elintärkeistä metsistä. Samalla voitiin osoittaa varusmiehille, että olemme samaa kansaa kuin maakunnan väestökin ja että hyvä yhteistyö siviiliväestön kanssa on maanpuolustajan kaiken toiminnan ehdoton edellytys. Pääosa jääkäreistä istutti metsää Laihialla yhdessätoista eri työpisteessä. Komentaja aloitti tempauksen kylvämällä ensimmäiset männynsiemenet tekemäänsä kylvöruutuun. Vähässäkyrössä ylik H Aherron osasto suoritti raivaustakin. Jurvassa tempaus tapahtui monista "sodista" tunnetussa Sarvijoen kylässä. Työn suunnitelleet ja johtaneet EP:n Metsänhoitolautakunnan metsänhoitajat esittivät komentajalle ja kaikille tempaukseen osallistuneille parhaat kiitokset erinomaisen myönteisestä suhtautumisesta hankkeeseen sekä hyvistä työsuorituksista.

✧

Komentajan vaihdos ja 15. 6. saapumiserän vala olivat samana päivänä, heinäkuun 27:nä. Pataljoonan luovutus ja vastaanottotilaisuus oli aamulla klo 08.30 kasarmin kentällä. Tilaisuus oli vaikuttavan juhlava sotilaallisessa koruttomuudessaan. Suoritetun paraatikatselemuksen yhteydessä pataljoonan komentaja evl O E Ylirisku luovutti komentajan tehtävät uudelle komentajalle, evl Paavo Junttilalle. Luovuttaessaan pataljoonan evl Ylirisku kiitti pataljoonaa tarmokkaasta työstä isänmaan ja Puolustusvoimien hyväksi. Vastaanottaessaan komentajan tehtävät evl Junttila lausui todenneensa pataljoonassa jokaisen yrittävän parastaan oikeassa jääkärihengessä.

Tilaisuuden päätyttyä pataljoona siirtyi soitto-kunnan marssin tahdissa valantekotilaisuuteen kaupungin kirkkoon. Tilaisuuden jälkeen otti ohimarssin vastaan evl P Junttila. Ruokasalissa alkoi valajuhla klo

*Uusi ase, samat miehet,
sama tehtävä.*

11.30. Tilaisuudessa Punaisen Ristin Vaasan Suomalainen Osasto luovutti pataljoonalle Punaisen Ristin pienoislipun tunnustukseksi siitä työstä, jolla pataljoona on tukenut järjestön toimintaa. Viirin luovutti SPR:n EP:n piirin toiminnanjohtaja, terveyssisar Maire Jouppila. Laihian Reservin Upseerien ja LL-U:n pesäpallovaen puolesta ojensivat opettaja Esko Tuomola ja metsäteknikko Matti Karjala evl Yliriskulle muistolahjat. Opettaja Tuomola sanoi muistolahjojen kuvastavan sitä kiitollisuutta, mitä Laihian Reservin Upseerit ja Laihian pesäpallovaikot tuntevat pataljoonasta poissiirtyvää evl Yliriskua kohtaan.

Ohjelmassa seurasi lounas, ja tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun "Valaan".

☆

Elokuussa pataljoona oli mukana järjestämässä Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseuran 100-vuotisjuhlanäyttelyä. Näyttelyosastomme sai osakseen valtavan yleisömenestyksen. Näyttelyssä käynyt maakunnan väki tutki kiinnostuneena Puolustusvoimien vanhaa ja uutta kalustoa, varustusta sekä muuta varusmiespalvelusta koskevaa aineistoa. Paljon kiitosta saaneen osaston järjestelyistä vastasivat kapt A Fasta ja vääp T Alakoski.

☆

Pataljoona suoritti marraskuun kolmantenatoista tukitempauksen vaikeuksissa olevien, sodassa työkykynsä menettäneiden invalidiemme tukemiseksi. Töitä tehtiin kolmessatoista eri työkohteessa. Osa töistä oli sellaisia, joista suoritettiin korvaus, mikä luovutettiin lyhentämättömänä Sotainvalidien Veljesliiton Vaasan piirille. Päivän aikana oli töissä yhteensä kaksisataa jääkäriä, ja rahallista korvausta töistä saatiin 1.672 mk. Osa töistä oli sellaisia, joita sotainvalidit eivät itse pystyneet tekemään, mutta jotka olivat heille tarpeellisia. Nämä työt suoritettiin heille korvauksetta. Korvausta vastaan suoritettiin mm. Korsholman koulutilalla pelloksi raivatun alueen perkausta, Vöyrillä metsätöitä, metsänperkausta Sulvan seurakunnalle ja metsänhakkuuta kahdelle yksityiselle. Jääkärit marssivat matkat työpajoille ja takaisin polkupyörillä.

Lokakuun saapumiserän valajuhlissa pataljoonan komentaja, evl P Junttila luovutti tempauksessa kertyneet varat Sotainvalidien Vaasan piirin puheenjohtajalle, lakit.lis. Chr. Bouchtille ja toiminnanjohtajalle maist. O. von Troilille. Luovutuksen yhteydessä komentaja sanoi sotainvalidien olevan selvänä osoituksena siitä, miten pitkälle maanpuolustajamme on ollut mentävä vapauden säilyttämiseksi. Lisäksi komentaja selvitti miten Puolustusvoimien komentaja on katsonut aiheelliseksi tukea tempauksella sotainvalidien toimintaa. Työhön on osallistuttu innolla, ja se oli lähentänyt pataljoonaa koko maanpuolustusasiaa kohtaan. Lis. Boucht kiitti lahjasta ja lausui, että tempus oli poistanut monelta sotainvalidilta monivuotiset huolet. Jokainen rakentava teko on todellista isänmaallisuutta. Yhteenkuuluvaisuuden ja kiitollisuuden osoituksena lis. Boucht luovutti pataljoonalle sotainvalidien pienoislipun.

☆

Joulukuun ja vuodenvaihteen juhlat vietettiin monivuotista perinnettä noudattaen.

Jääkärien itsenäisyyspäivä oli vaikuttavan juhallinen sotilaallisessa koruttomuudessaan. Jumalanpalvelus oli kaupungin kirkossa samanaikaisesti muun seurakunnan kanssa. Sen jälkeen oli varuskunnallinen paraati, jonka otti vastaan ev E Nuolimaa Vapaudenpatsaan luona. Kaupungintalolla pidettyyn kansalaisjuhlaan ilmoittautui kymmeniä jääkäreitä vapaaehtoisesti.

Joulujuhlaa vietettiin vanhaan tapaan siten, että ensin oli kello viisitoista pataljoonan yhteinen juhla ruokalassa. Komentaja esitti pataljoonalle joulutervehdyksensä, jonka lopuksi hän luki Vimpelin kirkkoherran seurakuntansa varusmiehille ja koko pataljoonalle lähettämän joulukirjeen. Kenttäpiispan ja Puolustusvoimain komentajan tervehdykset oli Pääesikunnan tiedotusosasto lähettänyt juhlaan ääninau-

Pyöräsuunnistuskilpailun voittajapartio tekee tarkkaa työtä. Johtajana on ylik E Tuomisto ja varajohtajana opp K Ilkka (vas.)

Puhe alokkaille

Olette syntyneet uuteen elämään. Se tapahtui viime viikon tiistaina ja vanhaan suomalaiseen tapaan saunassa. Synnytys oli vaikea. Kättilöinä toimineet ryhmänjohtajat ansaitsevat kiitoksen. Muutamat vastasyntyneet olivat heikossa kunnossa. Päävartion keskoskaappeja ei sentään tällä kertaa tarvinnut käyttää.

Teitä odottaa onnellinen lapsuus. Ei ole pelkoa, että saisitte mitään komplekseja, sillä ette ole ei-toivotuja lapsia tässä perheessä. Teidän tulostanne on haaveillut jääkäri astianpesualtaan äärellä, ryhmänjohtaja saappaitaan kiilloittaessaan ja monet muut mitä erilaisimmissa tilanteissa.

Se, että todella olette rakkaita lapsia, näkyy myös siinä, että saatte niin monta nimeä. Olette möllejä, nahkoja, ököjä, puunikoneita jne. Teihin suhtaudutaan ymmärtämyksellä. Monet rikkomuksenne luetta vielä lapsellisuuden tiliin.

Kehittymisenne on kuitenkin nopeata. Pian on vauvaikä ohitse. Opite ryömimään, konttaamaan ja sitten kävelemään vasen-kaks-kolme. Lapsuusikä kuluu jännittävissä leikeissä, kotipihalla ja läheisissä metsiköissä. Uupuneina päivän riennoista käynte aina iltaisin vuoteeseen huolehtivaisten vanhempien valvoessa. Joskus he muistuttavat teille, että kiltit lapset asettavat vaatteensa kauniiseen järjestykseen nukkumaan mennessään.

Monet nykyajan nuoret joutuvat viettämään vapaa-aikansa kaduilla. Heidän elämänsä tuntuu tyhjältä.

hassa. Vaasan Sotilaskotiyhdistyksen puolesta sen puheenjohtaja rva S Ulkuniemi tervehti kasarmeissaan joulua viettävää pataljoonaa. Tilaisuus päättyi jouluaateriaan. Illalla oli yksiköissä omat joulunviettonsa runsaine ohjelmineen. Joululahjat saatiin sotilaskotiyhdistykseltä. Jääkärin joulu vuonna 1963 kasarmioloissa oli hengellisesti ja aineellisesti hyvä joulu.

Uuden Vuoden vastaanottotilaisuus kentällä jäi varmasti mukanaolleille jääkäreille pysyväksi muistoksi. Kaupungin asukkaat olivat monisatapäisenä joukkona saapuneet kentän reunaan seuraamaan tilaisuutta, kun se alkoi kello 00.00 raskaan singon kahdellatoista harjoituslaukauksella ja ilotulituksella eri puolilla kasarmialuetta. Tilaisuuden aluksi puhui past A Kuusiniemi, ja hänen jälkeensä pataljoonan komentaja, joka kiitti kantahenkilökuntaa ja varusmiehiä kuluneen vuoden aikana suoritetusta työstä puolueettoman isänmaan hyväksi. Sitten komentaja käsitteli kaupungin melkein keskustassa sijaitsevan pataljoonan ja asukkaiden välisiä hyviä suhteita. Hän totesi, että vaikka pataljoona monin tavoin häiritsee sitä ympäröivää kaupunkia, ei mitään huomautuksia ole siviiliväestön taholta tullut. Lopuksi komentaja toivoi hyvien suhteiden säilyvän alkaenakin vuonna.

M L

He saavat huonoja vaikutteita. Teillä ei ole tätä vaaraa. Ymmärtäväisesti keksitään vapaahetkiksenne kaikenlaista kehittävää puuhailua, kuten varmaan olette jo tulleet huomaamaan.

Huolettomat lapsuuden päivät jäävät taakse. Tulee vihdoin hetki, jolloin teidät muodollisesti hyväksytään aikuisten kirjoihin kuuluviksi. Tässä elämässä sitä ei sanota ripille pääsyksi vaan sotilasvalaksi.

Lopuksi on vain todettava, että ilolla sitä katselee uuden sukupolven haparoivia ensi askeleita ja kuuntelee sen ensimmäisiä leperteleviä sanoja, oman elämän tässä jo hiljalleen alkaessa kallistua iltaansa kohden.

Upsopp L J Mikkola

Killan toiminnasta vuonna -63

Kuluneena toimikautena on JP 1:n Killan johtokunnan kokoonpano ollut sama useita vuosia. Puheenjohtaja vaihtui v -63, jolloin evl Yliriskun tilalle tuli maj L Wanamo.

Uudet jäsenet voivat ilmoittautua osoitteella JP 1:n Killan sihteeri, PohmJP, Vaasa.

Jäsenmäärä ylitti tämän vuoden alussa 600:n rajan. Killan jäsenmerkkiä on myyty lähes 500 kappaletta, ja sitä saa tilata osoitteella kapt A Siltala, E/PohmJP, Vaasa.

✧

Tiklas Oy on lahjoittanut Killalle viidensadan markan rahasumman, mikä on tarkoitettu ensimmäisen Sodankylässä toimitettavan Etupyörän painattamiseksi. Lisäksi em yhtiö on lahjoittanut Killalle hiihtoja pesäpallopuvut pataljoonan urheilijoiden käyttöön. Kilta pyytää tässä lausua Tiklas Oy:lle parhaat kiitoksensa.

✧

Edellisen Etupyörän toimitus pyytää anteeksi vuoden -63 numeroon tullutta erehdystä. Siinä oli artikkelin "Sodankylä odottaa pataljoonaansa" kirjoittajaksi merkitty joht K Liesirova, vaikka kirjoittaja olikin joht K Lilja.

✧

Tämän Etupyörän toimitus kiittää sydämellisesti kaikkia niitä henkilöitä, jotka kirjoituksillaan ovat tehneet mahdolliseksi lehtemme ilmestymisen.

✧

Killan Oulun alaosasto on kokoontunut muutamia kertoja. Tämän vuoden toimintaa on päätetty laajentaa retkeilyillä yms. On suunniteltu tutustumisretkeä myös Sodankylään, ja Oulun puolesta odotetaan kiinnostuneina pataljoonan siirtymistä Sodankylään, jolloin toiminta emäkillan ja alaosaston välillä tulisi entistä kitkattommaksi ja läheisemmäksi.

Kotiuttamisjuhlissa palkittuja varusmiesjohtajia

Saapumiserän parhaat johtajat saavat yleensä jalkaväen säätiön plaketin. Eri alojen johtajille pidetään alan taitokilpailu, minkä perusteella heistä paras palkitaan. Viime vuosijuhlan jälkeen on palkittu seuraavat varusmiehet

9. 5. 63

Jalkaväen Säätiön plaketit
vänr Eero Johannes Hintsala
kers Jaakko Einari Heikkinen

Reservialiupseeriyhdistyksen plaketti
vänr Kurt Erik Andersson

Jääkärijoht vänr Heimo Olavi Hatanmaa
kers Veikko Juhani Mäläskä
Krhjoht vänr Jussi Herman Virkkala
Pstjoht vänr Pentti Juhani Matias Törmälä
Viestijoht vänr Eero Johannes Hintsala
Huoltojoht vänr Leo Yrjö Lehtinen
Autonkulj jääk Erkki Niemi
Vanajankulj jääk Yrjö Karttunen

9. 9. 63

Jalkaväen Säätiön plaketit
vänr Veikko Juhani Vähäsalo
kers Rauno Ensio Pyhälähti

Aliupseeriliiton plaketti
kers Veikko Henriikki Korkatti

Jääkärijoht vänr Erkki Kalevi Pätäri
kers Yrjö Artturi Kukkola

Pstjohtaja vänr Harry Erland Lassila
Krhjohtaja kers Lauri Kalevi Hokkanen
Viestijoht vänr Yrjö Aunus Olavi Neuvo
Huoltojoht kers Pentti Olavi Juhani
Vuorinen
Autonkulj korpr Pentti Olavi Juhani
Vuorinen

9. 1. 64

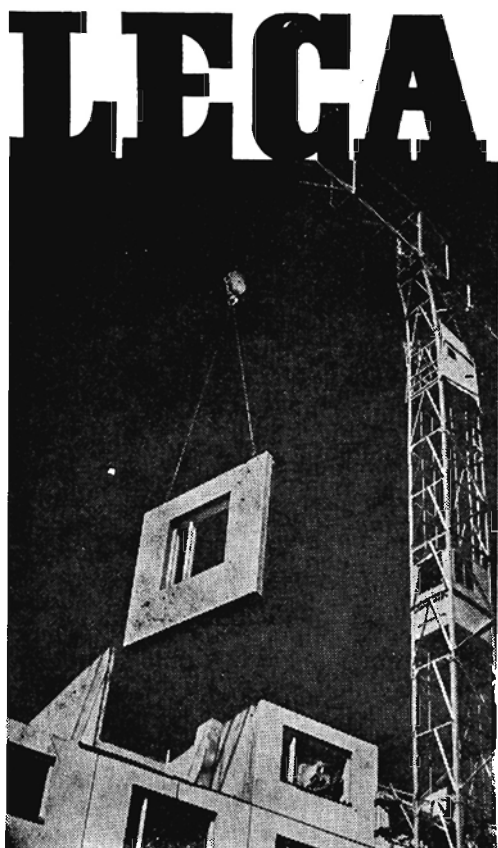
Jalkaväen Säätiön plaketit
vänr Olavi Junttila
kers Aimo Korpilahti

Aliupseeriliiton plaketti
alok Mauri Hissa

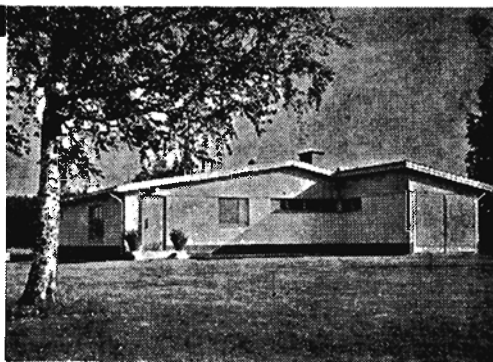
Vaasan Suom Resupskerhon pokaali
vänr Matti Kivinen

Jääkärijoht vänr Paavo Lassila
kers Väinö Peltosaari
Krhjohtaja vänr Tauno Eskola
Pstjohtaja kers Lauri Saarinen
Viestijoht kers Juhani Hollanti
Pioneerijoht kers Tauno Sillanpää
Huoltojoht kers Viljo Suonvieri

Miehistöaineksen kotiutuessa saa pataljoonan paras korpraali Jääkärimaljan ja jokaisen yksikön paras mies pokaalin ja kunniakirjan ansiokkaasta palveluksesta.

ON RATKAISU SUUREEN JA PIENEEN RAKENTAMISEEN

Olipa kysymyksessä pieni omakotitalo tai suuri kerrostalo — Leca-kevytsora tarjoaa aina tehokkaan, kestävä ja huokean ratkaisun materiaaalipulmiin.

Leca-kevytsora soveltuu lämmöneristeeksi suurten ja pienten rakennusten seiniin, kattoihin ja lattioihin. Siitä voidaan tehdä asasta tai rakennuspaikalla valaa elementtejä, ja keveytensä ansiosta Leca sallii rakentamisen helkoimminkin kantavalle maaperälle.

Leca-tiilet soveltuvat kaikenlaisiin rakenteisiin. Ne kestävät muut- tumattomina kaikki säänvaihtelut, ne eristävät lämpöä erittäin tehokkaasti, ja rapautumattoman pintansa ansiosta voidaan Leca- tiilistä muurattu ulkoseinä jättää ilman rappautusta.

Rakentakaa tänään huomistakin varten — rakentakaa Lecasta.

Valmistaja:

Oy RENLUND Ab

Mikonkatu 7 — Helsinki

Lecaa myyvät kaikki rautakaupat, osuus- liikkeiden rautaosastot sekä muut raken- nustarvikeliikkeet.

suurin ja suosituin päällystealalla

HELSINKI · HÄMEENTIE 103 · PUH. 70 506
TURKU 3 · VOIMAKATU 13 · PUH. 26 484

VAASANSEUDUN OSUUSKASSA

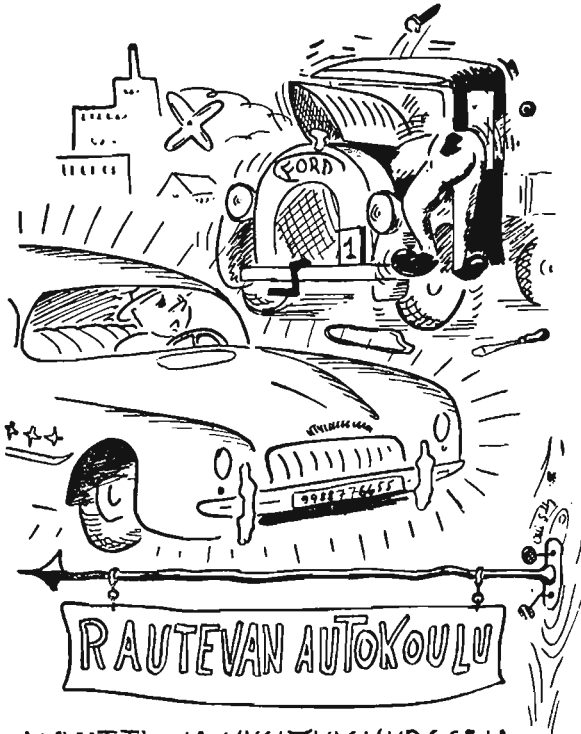
Vaasa, Hovioikeudenpuist. 10 Vaihde 16640

Kaupp. H. Greggilän Elintarvikekauppa

Vähäkyrö, puh. 291

PANOS OY

V A A S A

AMMATTI- JA YKSITYISKURSSEJA
VAASA, Pitkäkatu 50, puh. 11188

Syö
ITIKAN
makkaraa,
pysyt
kunnossa!

OSUUSTEURASTAMO
ITIKKA
SEINÄJOKI

Tavaratalo

CENTRUM

*Aina askeleen edellä
siksi edullisin!*

Perust.

1895

OY AINO LINDEMAN AB

Vaasa, puh. vaihde 14444

TUKKULIIKE

TUONTI- JA VIENTILIIKE

VAASAN KALAVERKKOTEHDAS

MALLASTEHDAS

KONEPAJA

Vartiointi-, etsivä- ja perimispalvelu
Luottotietoja

Vaasanpuistikko 15, puh. 14715

**VAASAN
SUOMALAINEN SÄÄSTÖPANKKI**

auttaa — neuvoo — palvelee

Häkli

Kultasepäneliike

SAFIR

Vaasa

Eugen Ertman

Ylä-tori

HYVÄÄ ja HALPAA
suuresta valikoimasta koko perheelle.

Esim.:

● VILLATAKKEJA	alkaan	5:—
● KANGASPUSEROITA	„	5:—
● NYLONSUKKIA	„	1:—

y.m. y.m.

**Kajavuoren
Pyykkipojat Oy**

TERVAJOKI 138

**Lampelan
Baari**

VÄHÄKYRÖ - Puh. 19

Kukkakauppa VIOLA

Keskusk. 3 — Seinäjoki — P. 21293

RANTALAN LAKKITEHDAS OY

Seinäjoki

T:mi T. GREGGILÄ
Sekatavarakauppa — Vähäkyrö

Lakeuden TORNI-BAARI

Seinäjoki

Kalevankatu 5 — P. 22797

Jatkuva yhteys

KALEVA tahtoo pitää Teihin jatkuvaa yhteyttä myös asevelvollisuusaikananne. Pitäkää yhteys KALEVAAN, joka suurimpana sanomalehtenä on tärkein tietojen välittäjänä Pohjois-Suomessa. KALEVA toivottaa Teidät tervetulleiksi Sodankylään, jossa tapaamme.

KALEVA

— sitä luetaan jo 48.000 perheessä

VALOKUVAAMO

LAUKKA

Oulu, Kirkkok. 11, Kalevantalo, II kerros
Puh. 16 301

- MAINOS
- UUTIS
- ATELIER
- HÄÄKUVAUS
- KOTIKUVAUKSIA

Avoinna klo 8—17, lauant. 8—16
Sunnunt. 13—15 — Kotiin Puh. 14 815

Tunnetusti hyviä lihajalosteitamme saatavana
kaikista hyvin varustetuista alan liikkeistä

OSTAKAA!

MAISTAKAA!

OSTATTE UUDESTAAN

Kotivara Oy

Makkaratehdas
Oulu, Ratakatu 10

Vuodevaatteita

ja aistikkaita

verhokankaita

löydätte meiltä

Tervetuloa valitsemaan!

Höyhensaari

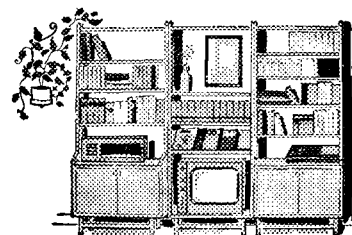
Oulu, Isokatu 37

HUONEKALUJEN

edullisin ostopaikka

Monipuolinen valikoima myymälämme
kahdessa kerroksessa

 HUONEKALUMIES
Kauppapuistikko 15
VAASA - Puhelin 11577

Kirjahylly - kaappi - yhdistelmä

KUVA-TYÖ

Vaasanpuistikko 4 - Puh. 14177

•
Suosit. sotainvalidien omistamia liikkeitä

•
Suosituin sotilaskuvaamo

RAKENNUSTOIMISTO

K O N T E
BYGGNADSBYRÅ

Vaasa

Kauppap. 39

Puh. 15891 ja 15892

VAASAN

sauna
SAIPPUA

Vaasan Saippua Oy

Sotilaselämä
ja täsmällisyys
kuuluvat
yhteen

Täsmällisyyttä tarvitaan siviilissäkin
ja raha-asioissa on

OSUUSKASSA
O I K E A R A T K A I S U

**Erikoisherkkuja
tai arkiruokaa
– kysykää aina**

POHJANMAAN LIHAN

tuotteita

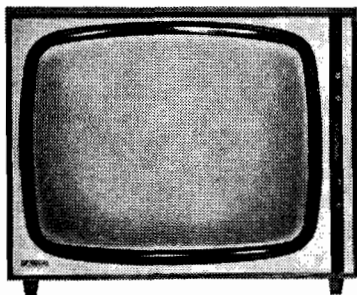
**TUKKU-
Tulimaa Oy**

Vaasa - Vaihde 16 570

**Hedelmä- ja siirtomaatavarain-
tukkuliike**

**SUOMEN VÄRI-
JA VERNISSATEHDAS OY.**

**KAISERIN
kuvassa
KAISERIN
suosio**

HANKKIJÄ
jäsenosuuskaupat

VARATTU

**T:mi
F:ma**

J. HÄNNINEN

K. EKMAN & CO

Ajakaa omaa etuanne

T-siipi polkupyörällä

T-SIIPI pyörä on Euroopan parhaista polkupyörän osista yksilöllisesti käsin koottu huippuluokan ajoneuvo. T-SIIPI on oikea pyörä Teille, joka tarvitsette todella kestävän ja varman polkupyörän.

TAATTUA
TARKKUUSTYÖTÄ

Teräs oy

VAASAN KIRJAKAUPPA OY

Vaasan matto — laatu matto

VAASAN MATTO OY

Puh. 14 469

LUJUUS JA KÄTEVYYS

yhdistyy jääkärienkin käyttä-
mässä — Rahkolan valmista-
massa — kenttälapiossa

Se soveltuu myös siviilikäyttöön
autolapioksi, camping- ja erä-
retkien varusteeksi y.m. tarkoi-
tuksiin

Saatavana rauta-alan liikkeistä
kaikkialla maassa, kuten mui-
takin valmisteitamme.

Muita tuotteitamme:

- Lapiolta teräs- ja alumiinilevystä
Erilaisia kuokkia
- Metsänhoitotyövälineitä
- Puutarhatyövälineitä
- Rakennustakeita
- Luistimia:
"SPEED JUNIOR"-lastenluistimia
"SPEED"-hockeyluistimia
"ROYAL"-kaunoluistimia

Oy RAHKOLA Ab
VAASA

Ostaessanne

BETONIKATTOTIILIÄ
BETONIPUTKIA JA -RENKAITA
BETONIREIKÄTIILIÄ ym.
BETONITUOTTEITA

vaatikaa tarkastustodistus nähtäväk-
senne ennenkuin päätätte kaupan.

LAATUTAVARA ON EDULLISINTAI

Sementtiyhdistys r.y.

Teknillinen osasto

Kalevankatu 20. Puh. 10 071

HELSINKI

VAASA

— POHJANMAAN VALTALEHTI

**TAVARAMERKKI JOKA
TAKAA LAADUN**

VAASA PUH. 14 371